

138

September 2022

DISKULOGEN

Släktforskar dagarna i Skövde • Vägarna berättar
• Den lilla soldaten • Dis på Släktforskar dagarna •
Hon försökte fånga lyckan • TikTok för släktforskare
• Discount • Okända faster Nelly • Se släktskap med
dig själv • Det kvinnliga kulturarvet • Fader okänd

Släktforskar dagarna 20-21 augusti 2022
sfd2022.se

Årets stora händelse inom släktforskning
50 föreläsningar på Svenska beata,
Skövde arena

För öppet samtal från måndagskvällen
2022 till måndag förmiddag

Innehåll

SFD2022

	Ledaren	3
	Kort & Gott	4
}	Släktforskardagarna 2022	5
	Dis på Släktforskardagarna	8
	Fader okänd	10
	Den lilla soldaten	11
	Väggarna berättar	12
	Hon försökte fånga lyckan	13
	Se släktskap med dig själv	16
	DNA-krönika	21
	Det kvinnliga kulturarvet	25
	TikTok för släktforskare	30
Nya böcker	33	
Okända faster Nelly	34	
Avlidna medlemmar	36	
Discount	37	
Dis medlemsbutik	39	
Funktionärer	40	
Regionföreningarna	42	

Framtiden osäker – som vanligt

DET HAR varit Släktforskar dagar igen, vilket framgår med viss tydlighet av övriga artiklar i detta nummer av Diskulogen. Och si – inte på distans utan i verkligheten denna gång. Besökarantalet var dock betydligt mindre nu än förr. Det återstår att se om det är en permanent ändring i våra vanor eller om det är en fortsatt förnuftig covid-försiktighet som är orsaken.

Till Släktforskarförbundets stämma hade Dis lämnat en motion som gick ut på nödvändigheten av att förbundet skaffar sig en 10-års vision där mer grundläggande frågor om förbundets verksamhet diskuteras - vad ska förbundet göra och varför? Alltså inte "bara" en plan på några års sikt där verksamheten förutsätts vara densamma som idag, utan att man lyfter blicken och försöker se så pass långt att man måste ifrågasätta dagens verksamhet. Nu hade vi formulerat oss lite spetsigt i motionen så det tog ett tag på stämman att reda ut det hela, men det slutade lyckligt med att motionen sågades och en likvärdig formulering antogs som stämmans uppdrag till styrelsen.

Vi borde göra samma övning i Dis. Hur ser föreningen ut om 10 år och vad har vi för verksamhet då? Det är alltför lätt att styrelsen går med nosen djupt ner i innevarande och kommande verksamhetsår, då allt är rätt likt situationen idag. Men det är sällan vi diskuterar på bred front i föreningen vad vi egentligen ska göra och inte göra.

Tio år är ganska lång tid och därför handlar det om visioner, inte planer. Den senaste tidens utveckling i omvärlden visar att det kan vara vanskligt att förutsäga framtiden. Papperskvalitén i Diskulogen ändrades nyligen på grund av händelser utanför vår och tryckeriets kontroll. Det blev rätt bra ändå kan jag tycka. Kommande nummer blir lite dyrare på grund av ökade energi- och transportpriser. Oavsett vad vi tycker personligen verkar utvecklingen långsamt vara på väg bort från att trycka saker på papper och distribuera det till brevlådor.

Vi brukar nämna det i nyhetsbrevet med mera, men du vet väl att du kan välja bort pappersupplagan av Diskulogen och i stället läsa den som pdf på webben? Läs mer på www.dis.se/diskulogen!

Daniel Berglund
Ordförande

Ledaren

Diskulogen med Släktforskarlyst

är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT
Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift:
190 kr per kalenderår.
Famijemedlem:
95 kr per kalenderår.

KANSLI & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-torsdag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt
kl 12-13.
Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9-15.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

TRYCKT UPPLAGA:
17 400 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Ringöns Tryckeri

Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.
Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se/adress, eller till Dis kansli.
Information om hur Dis hanterar dina personuppgifter hittar du på www.dis.se/personuppgifter.

Kort & Gott

2g- och 3g-näten släcks ner

Nedstängningen av 3g-nätet pågår för fullt, samtidigt som master med stöd för 4g och 5g byggs. Senast 2025 ska både 2g- och 3g-näten släckas för alltid i Sverige. Det kan betyda slutet för teknik som endast pratar över de gamla näten.

2g och 3g, som funnits i 30 respektive 15 år, börjar bli omoderna tekniker som inte längre vidareutvecklas. Den teknik som inte stödjer 4g eller 5g kommer att sluta fungera 2025.

Larmtjänster, robotgräsklippare, husdjurpejlare, fjärrstyrning av värme och belysning, enklare mobiltelefoner samt videoövervakning kan sluta fungera när 2g och 3g släcks ner.

www.pcfforall.idg.se

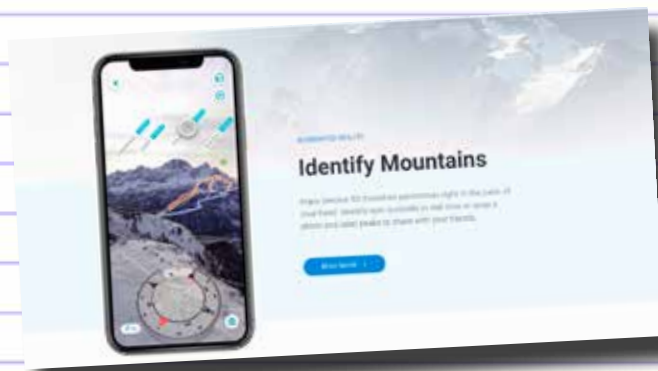

Genjägarna

I den nya tv-serien *Genjägarna* på SVT får man följa med när Peter Sjölund och hans DNA-team hjälper människor att få svar om sitt ursprung och hitta saknade familjemedlemmar med hjälp av DNA-släktforskning.

Premiär den 13 november 2022.

www.svt.se

Identifiera platsen

OM DU har gamla foton som du inte vet så mycket om kan du få hjälp att identifiera platsen av artificiell intelligens, om bilden innehåller landskap eller större byggnader.

De tre stora webbplatserna för att göra bildsökningar är Google Images, Bing och ryska Yandex. Även Google Lens kan identifiera bilder. Peakvisor är en webbplats som fokuserar på att identifiera landskap och bergstoppar.

Om det inte dyker upp några bra träffar kan det hjälpa att färglägga svartvita foton först. Det finns många webbplatser som erbjuder gratis färgläggning av foton, till exempel Hotpot.ai.

images.yandex.com

images.google.com

images.bing.com

peakvisor.com

hotpot.ai

Offer för Förintelsen

Artificiell intelligens kan hjälpa dig att hitta släktingar som försvann under Förintelsen. Ladda upp en bild på din försvunna släkting på webbplatsen *From numbers to names*, <https://numberstonames.org>. 34 000 bilder hos US Holocaust Memorial Museum söks då igenom med hjälp av ansiktsgenkänning för se om din släkting finns med.

www.eogncom.wildapricot.org

Släktforskardagarna Skövde 2022

sid 5-15

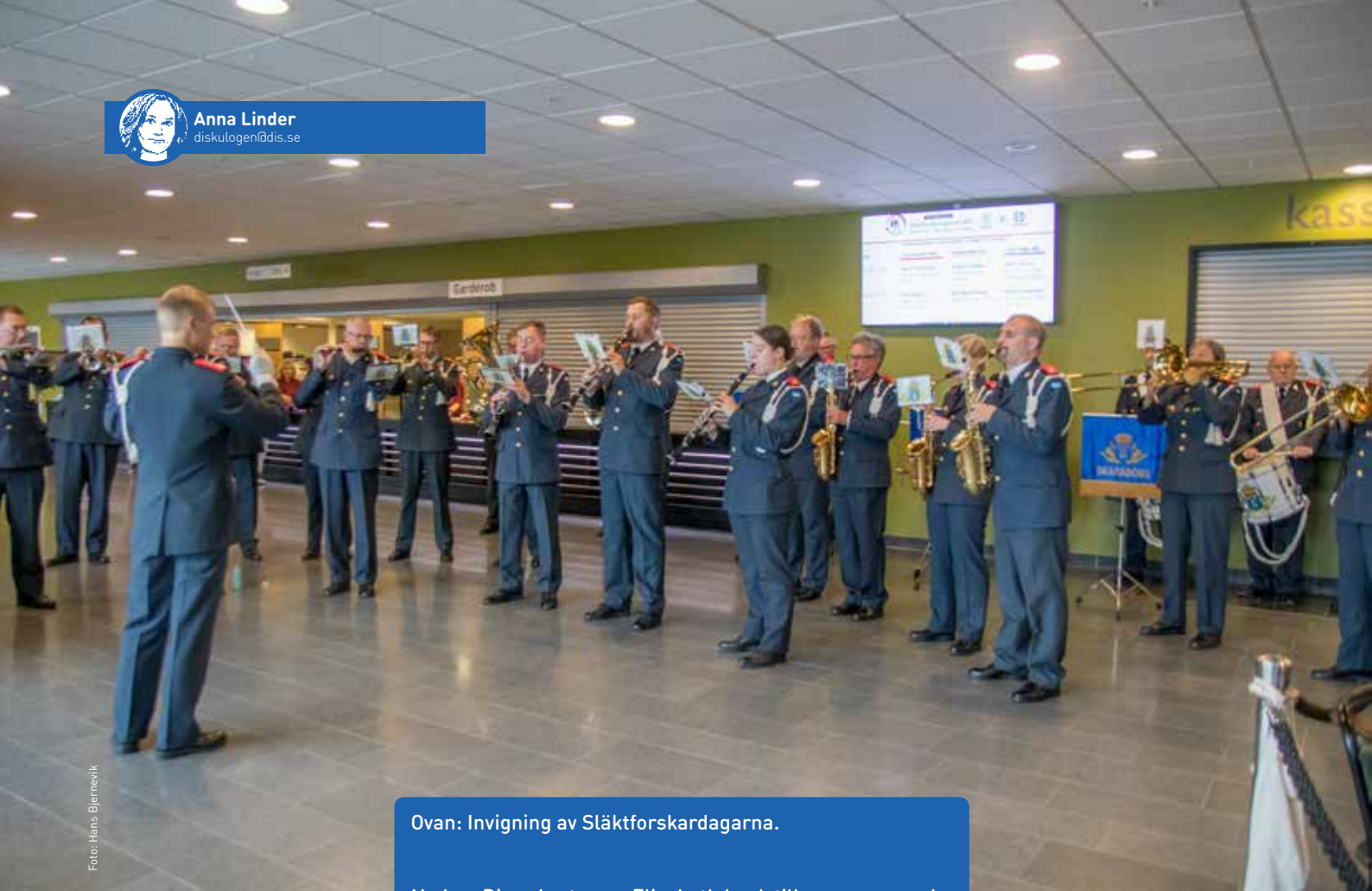

Foto: Hans Bjernevik

Ovan: Invigning av Släktforskar dagarna.

Nedan: Dis sekreterare Elisabeth Leek tillsammans med Släktforskarförbundets nya ordförande Viktoria Jonasson.

Foto: Hans Bjernevik

Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma.

Släktforskar dagarna

ÅRETS SLÄKTFORSKARDAGAR hölls i Skövde Arena helgen den 20–21 augusti. Som vanligt inleddes släktforskarhelgen med Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma på fredagen. Före stämman ordnades en informationskonferens för ombuden. Niklas Hertzman presenterade nyheter från ArkivDigital och Johan Gidlöf, arkivarie och tekniskt ansvarig för bland annat Sveriges Dödbok, pratade om släktforskningens förhållande till den akademiska forskningen.

Viktoria Jonasson valdes till ny ordförande för Sveriges Släktforskarförbund då Erland Ringborg avgick efter åtta år på posten. Viktoria försökte lära sig att släktforska som tonåring, men det var först när hon år 2000 jobbade för Borås Släktforskare, när man skapade en databas av födelseböckerna från häraderna i Sjuhäradsbygden, som hon började lära sig mer om släktforskning. Sedan var hon fast.

Många av hennes anor kommer från Västergötland och Småland, samt Bohuslän och Tyskland.

Viktoria har varit engagerad i styrelsen och som kursledare i Borås Släkt-

forskare sedan början av 2000-talet. År 2010 blev hon även invald i förbundsstyrelsen. Viktoria har varit anställd som projektledare för NÅDD och är med i förbundets kurskommitté. Till vardags arbetar hon på ett forskningsinstitut som ingenjör och utbildningsansvarig.

Lisbet Rodin valdes in i styrelsen som ny ledamot på två år och Eva Dahlberg valdes in på fyllnadsval på ett år.

Utmärkelser

Årets mottagare av priset till Victor Örnbergs minne är Peter Sjölund. Han får priset för sina banbrytande insatser för att introducera DNA i släktforskningen. Genom artiklar och böcker, liksom genom föredrag och kurser har han fört ut kunskap om hur DNA kan användas till breda kretsar av släktforskare och också bidragit till att väcka intresse för släktforskning i nya kretsar.

Erland Ringborg fick Släktforskarförbundets nyinstiftade förtjänsttecken i guld för att han genom sina omfattande kontakter har representerat släktforskningens intressen i en stor

mängd sammanhang, hos myndigheter, i medier och i föreningslivet.

Roy Ernered, Göteborg, fick priset som Årets Eldsjäl. Roy har med stort engagemang kartlagt familjer och släktrationer i ett antal sydsvenska socknar. Genom att lägga ut materialet på sin hemsida och beredvilligt dela med sig av sina kunskaper har han kunnat ge stöd till många släktforskare.

Priset för Årets släktforskningspublikation gick till Odqvists släktförening för boken *Det gamla trädet av Odqvistar* med Malin Älmegran som huvudförfattare. Boken är ett föredömligt exempel på en släktbok som riktar sig både till släktforskare och till personer med mera allmänt intresse för slakten och den västgöta-bygd där den har sitt ursprung.

Årets pris för ökning av medlemsantal gick i år till Hallands Släktforskarförening för största faktiska ökning (+103 medlemmar) och till Åmåls Släktforskare för största relativa ökning (+112 %). ▣

Mikael i Dis monter.

Foto: Hans Bjernvik

Dis på Släktforskdagarna

Dis verksamhetsledare Mikael Winbladh berättar om Dis medverkan på Släktforskdagarna.

ARETS SLÄKTFORSKADAGAR skulle bli mina första någonsin där det var möjligt att träffas på plats och genomföra mässan fysiskt. Jag började som verksamhetsledare 2020. Pandemin gjorde att Släktforskdagarna 2020 blev helt inställda och 2021 genomfördes de på distans via internet. Därför kändes det viktigt för mig att tidigt ta tag i planeringen och starta alla förberedelser som behövde göras. Redan i februari satt vi på kansliet, Helena, Marie och jag, och drog upp den första planeringen. Den kom att innehålla punkter om hur montererna skulle se ut, bemanning i densamma, transport, vad vi skulle packa med oss och vilka trycksaker som skulle produceras, samt vem som skulle ansvara för vad i förberedelserna.

Montern

Styrelsen hade beslutat om att Dis skulle ha en mindre monter än tidigare år. Vi skulle kanske kunna nå ut till släktforskarna utan att slå på den stora trumman med en stor monter och föreläsningar. Därmed strök vi först och främst vår egen föreläsningshör-

na. Monterns utseende och innehåll är dock Eventgruppens huvudansvar vilka vi på kansliet hade nära samarbete med.

Förberedelser

Arbetet fortsatte under våren med diverse förberedelser. Bland annat formgav vi sex olika broschyrer och åtta affischer som vi kan använda inte bara på Släktforskdagarna utan även vid andra tillfällen. De skulle också tryckas upp.

Vi bokade transportbil, började plocka med vårt material, bestämde vad vi skulle sälja under dagarna till vilket pris, skaffade Swish och Zettle-kortterminal med mera.

Dagarna närmade sig och sista veckan handlade mycket om att få fram allt vi skulle ha med oss, packa in det i bilen och ge oss iväg till Skövde.

Skövde

Fredag morgon reste Marie och jag med skåpbilen fullastad mot Skövde. Vi kom fram omkring lunchtid, då var redan flera personer där, bland annat några från Eventgruppen. Urlastning och uppbyggnad av montererna startade

mer eller mindre direkt. Framåt fyrtiden hade vi lyckats få så pass ordning på allt i montererna att jag kunde lämna över det sista arbetet till de som var kvar i montererna.

Vi hade en monter med en disk för försäljning och fem stationer för att visa vår verksamhet, Dis-Väst var med vid en av dem. En lite större projektorduk var också monterad för att visa det fina med kartor i Disgen. Nu var vi beredda att ta emot alla besökare.

Lördag

Innan mässan öppnade hade vi en kortare genomgång kring lite praktiska frågor för alla som skulle hjälpa till inne i montererna under helgen. Jag själv skulle främst stå bakom disken och sälja våra produkter till besökarna, men även svara på frågor och lotsa dem vidare till respektive station för att träffa den rätta "experten".

Genast när dörarna hade slagits upp kom det några och handlade, bland annat kom helgens meste köpare som handlade många kartor och böcker på en gång. Vi vill ha fler sådana kunder. Sedan kom det en lagom ström av kunder som handlade några

Foto: Hans Bjernevik

Besökare i Dis monter.

enstaka böcker och kartor. Det blev ingen direkt kö vid disken, vi hann med att ta hand om alla våra kunder. Vi var åtminstone två stycken bakom disken hela tiden. Förutom jag själv var det Marie och Helena från kansliet och Kristina Andersson från styrelsen som hjälpte till där.

Söndag

Direkt på söndag morgon efter öppningen kom det en hel del besökare till monter. Under dagen var det dock bara periodvis som besökarna dök upp. Troligen var det mellan de olika föreläsningarna som man hade tid att gå en runda i de olika monterarna. Men vi märkte direkt att det var ett något lägre tryck med besökare än vad det var under lördagen.

Dis hade en långsmal monter alldeles bredvid Sveriges Släktforskarförbund med sin bokhandel. Den monter var direkt vid ingången så mycket folk samlades där och spred sig sedan ut i hallen bland ett femtiotal andra utställare. Mitt emot oss hade vi också Lantmäteriet som verkade vara imponerade av vårt arbete med kartor. Andra stora monter som märktes var

ArkivDigital, FamilyTreeDNA, FamilySearch men även de små lokala släktforskarföreningarna, främst från Västra Götaland fanns med i hallen. För min egen del saknade jag föreningarna från Södermanland där jag har många av mina egna anor.

Sammanfattningsvis

En helg med lång förberedelseperiod och planering gick snabbt förbi. Det blev en del att bära fram och tillbaka mellan skåpbil och monter men vi var många som hjälptes åt med konkandet.

Det var kul att se många människor samlas på ett och samma ställe med ett gemensamt intresse, nämligen släktforskning. Jag hade inte besökt några Släktforskar dagar varken som besökare eller utställare tidigare så det blev en spännande helg för mig. Arrangörerna hade hoppats på 5000 besökare, men för en nybörjare som mig blev det en lagom mängd besökare på totalt cirka 3000.

Som förening ska vi vara nöjda, vi mötte många besökare och fick prata med dem om våra verktyg. Vi värvade nya medlemmar och sålde en hel del böcker, kartor och Disgen. ▣

Foto: Hans Bjernevik

Dis monter.

Fader okänd

CHRISTINA SAGERSTEN berättar om hur hon brinner för att hjälpa till med att hitta biologiska rötter. Under föreläsningen påtalar Christina att vi måste ha tänkt igenom noga innan vi bestämmer oss för hur långt vi är beredda att gå för att hitta en okänd fader genom DNA-test. Inte minst finns det ett etiskt perspektiv vi måste fundera över. Den viktigaste frågan att svara på är: Vem äger släktgåtan?

Vems önskan om lösning försöker jag uppfylla med ett DNA-test? Har jag rätt att leta upp en okänd morfar? Eller det är det modern som äger den släktgåtan?

Vilket pris är jag beredda att betala? I tid, i pengar och i de relationer som testet kan kosta. För alla vill inte veta. Det kan finnas orsaker till att ingen i släkten pratat om en speciell fader. Kanske är det otrohet eller incest som ligger bakom. Vem har rätt att berätta en familjehemlighet för någon som inte har bett om att få veta?

Är du redo för svaret?

Du kan läsa om etiska riktlinjer på Rötters hemsida, www.rotter.se > Faktabanken > DNA-Rötter. ▣

KRISTEL VIBERG

Christina Sagersten.

Foto: Hans Bjernevik

Den lilla soldaten

Claus Lippold berättar om Det Yngre Indelningsverket och soldatlivet.

DEN 27 oktober 1682 skapades Det Yngre Indelningsverket. Två till tre gårdar slogs ihop till en rote och bönderna skulle stå för försörjningen och utrustningen av en soldat. Arbetslösa på landsbygden som fattighjon och backstugusittare fick så chansen till ett eget torp med jord att bruka.

Var det lite större gårdar fick ägarerna även bekosta en häst. Då värvades drängar och yngre söner i bondefamiljerna som kunde ta hand om en häst på bästa sätt för tjänst i kavalleriet.

Runt Sveriges kust behövdes också folk till försvaret. Då värvades folk med sjövana till båtsmän. Runt Sveriges kust från Västerbotten och ner till södra Småland och sedan från Halland upp till Bohuslän togs det ut folk till båtsmän och även i städerna fanns det periodvis båtsmanskompanier.

Varje landskap skulle ställa upp med minst ett infanteriregemente till kungens förfogande med 1200 man bestående av 8 kompanier om vardera 150 man.

Torpen kunde se lite olika ut beroende på var i landet de fanns, men det som soldaten tilldelades skulle enligt instruktionen vara 12 alnar × 8 alnar, alltså 7,1 m × 4,8 m, ungefär 35 kvadratmeter. Soldaten skulle också ha en hustru och hade han inte det måste han skaffa sig en inom tre månader annars utsåg kompanichefen en åt honom. Till torpet hörde en bit åkermark om ett halvt tunnland (cirka 2500 m²) som skulle vara av den bästa jorden. Det var ofta inte fallet då bönderna själva ville ha den. Så soldaten fick den sämsta jorden. 500 000 tunnland åkermark nyodlades av soldater under de 220 år som indelningsverket bestod.

Soldaterna fick lära sig att skriva och läsa. De kunde även få lära sig ett yrke som smed, snickare, skomakare och sjukvårdare, för det behövdes också i fält. När soldaten blev gammal fick han avsked och fick då så kallad gratial, en typ av pension, för sin försörjning. Han blev då en så kallad gratialist. Men han kunde också använda sig av sitt yrke för extra inkomst.

Fem romaner av Elsie Rydsjö berättar om hustrurnas liv och tillvaro när soldaten låg i fält eller var på generalmönstring på heden.

Björn Lippold.

I fredstid kommanderades de till bygget av Göta kanal och västra stambanan. Med sina läs- och skrivfärdigheter kunde de också arbeta som folkskollärare.

Hustrun var viktig för soldaten. Det var hon som skötte om huset och den lilla jordplätten så att familjen fick något att leva av resten av året.

Björn Lippold (1946–2020) startade arbetet med Centrala Soldatregistret i oktober 1983 på Stifts- och landsbiblioteket i Skara och blev utsedd att vara huvudansvarig 1988. Registret innehåller cirka 40 fält med information om soldaten, hans hustru, barnen, hans föräldrar och så vidare. Liknande registrering skedde runt om i landet i lokala register.

Nu finns 466 530 knektar registrerade i Centrala soldatregistret, med hustrur och barn är det totalt cirka 1 miljon personer registrerade. Du hittar Centrala soldatregistret på www.soldatreg.se ▣

Väggarna berättar

BYGGNADSANTIKVARIEN **ERIKA** Åberg är med i tv-programmet *Det sitter i väggarna*.

För att komma fram till åldern på ett hus finns det mycket man kan börja titta på som proportionerna, skorstenens placering, takfotens bredd, fasaden, fönster och dörrar. Ett hus från 1700-talet har ofta skorstenen i ytterkant. I slutet av 1800-talet och början av 1900-talet stack takfoten ut och i mitten av 1900-talet började man använda betong.

Om angivet byggår är 1909 för ett gammalt hus finns möjlighet att det kan vara äldre eftersom det var det året som fastighets-taxeringen startades. Om man hittar siffror huggna med stämjärn eller skrivna med blyerts på bräder kan det tyda på att huset är flyttat eller byggt av återanvänt material.

Vägen till historien genom huset kan hittas genom att till exempel undersöka tapeterna. Att hitta anteckningar när någon hylla eller vägg tas bort är inte helt ovanligt. Ibland finns det gårdsarkiv eller byarkiv som kan innehålla information, eller fråga grannar och tidigare ägare om de kan bistå med intressanta historier. På gamla fotografier ser man hur huset såg ut tidigare. Lokala föreningar, tidningar och skrifter kan vara värt att undersöka ifall de har något material.

När man restaurerar gamla hus måste man vara varsam med vilka moderniseringar som görs så att inte spåren av levnadshistorien förstörs. Men huset behöver även anpassas till hur vi lever idag så att det fungerar i vår vardag. När man vill energi-effektivisera ska man vara försiktig och inte göra det på bekostnad av det kulturhistoriska värdet. □

KRISTEL VIBERG

Damen som försökte fånga lyckan

Kristina Lauridsen berättar om Agneta Horn och arbetet med en roman baserat på hennes självbiografi.

KRISTINA LAURIDSEN har skrivit en roman som baseras på Agneta Horns självbiografi *Beskrifning öfver min elända och mycket wedervärtiga vandrings tid* från 1600-talet. En mycket ovanlig självbiografi skriven av en kvinna ur en adlig familj i samhällets toppskikt.

En ung kvinna stiger ur en riktigt gammal droska och slänger av sig hatten så hårnålarna yr omkring henne. Hon hade funnit sin kärlek och fått sin morfars medgivande att få gifta sig med Lars Jespersson Cruus.

Agnetas föräldrar var fältherren Gustaf Horn och Kristina Oxenstierna och som det var vanligt på den tiden följde hustru och barn, samt ofta resten av hushållet med ut i fält. Kort efter Agnetas födelse 1629 reste modern Kristina till sin make som låg i fält och Agneta fick följa med. Senare drog familjen vidare till Finland och när Gustaf Horn åter drog ut i fält, denna gång till Polen, flyttade Kristina hem till Sverige med Agneta och 1630 föddes så sonen Axel. Familjen anslöt sig snart till fälttåget i Polen, men under sommaren 1631 insjuknade modern och dör och senare samma år även brodern Axel.

Agneta bor några år hos sin farbror Klas Horn och faster Ebba Leijonhuvud. Framför allt fastern betraktade Agneta som sin största antagonist, hon var uppenbarligen ingen snäll person och har nog gett upphov till självbiografins titel.

Morföräldrarna rikskanslern Axel Oxenstierna och hans hustru Anna Bååt var de enda som visade henne kärlek och omtanke, och Gud, som hörde hennes böner. Morfadern såg hon upp till, som den klokaste mannen i landet.

1648 hölls bröllopet mellan Agneta Horn och hennes älskade Lars Cruus, oklart var enligt Kristina Lauridsen, men i romanen valde hon att placera det i faderns nyuppförda palats på den Norra malmen, där den nya stadsdelen börjat växa fram och där nu Medelhavsmuseet ligger. Efter bröllopet reste de nygifta till Björklinge och Sätuna säteri, som Lars ägde.

Det dröjde inte länge innan Lars Cruus åkte ut på fälttåg till Tyskland, Agneta följde med och där föddes sonen Gustaf. De fick sedan en son till, Johan, och en dotter Britta. Föräldrarna, Agneta och Lars, skulle åka på bröllop trots att sonen Johan var sjuk.

Agneta ville återvända hem till Johan, men Lars bestämde att de skulle åka till bröllopet ändå. När de sedan kom hem hade Johan blivit sämre och knappt två år gammal dog han. Deras äktenskap fick sig en rejäl törn och Agneta hade svårt att lita på Lars efter detta. Men några år senare föddes ännu en dotter, Anna. Husfriden verkar återställd.

Nästa fälttåg gick mot Polen. Barren har lämnats kvar i Sverige. Det berättas att Lars blev sjuk under resan men att han prompt ville fortsätta framåt med hären. De blev stormade av polackerna och Agneta måste fly, men återvände senare för att leta efter Lars. Hon sökte upp general Stenbock som först inte vet hur han ska berätta för henne vad som har hänt. Men hon finner till slut Lars och då är han död och har börjat förmultna. Där slutar Agneta Horns självbiografi mitt i en mening, som om hon inte förmådde skriva mer... ▣

Foto: Hans Björnevik

Besökare i Dis monter.

Foto: Hans Björnevik

Kristel Viberg pratar med Gunnar Bergtedt.

Foto: Hans Björnevik

Vinnare i Dis tävling, Eva Emanuelsson (tröstpris) och Claes-Göran Österberg.

Foto: Mikael Wihlbjörk

Dis monter under uppbyggnad.

Foto: Hans Bjerneröik

Tor-Leif Björklund berättar om kartor i Disgen.

Foto: Mikael Winbladh

Vepor med alla tidigare Släktforskar dagars loggor.

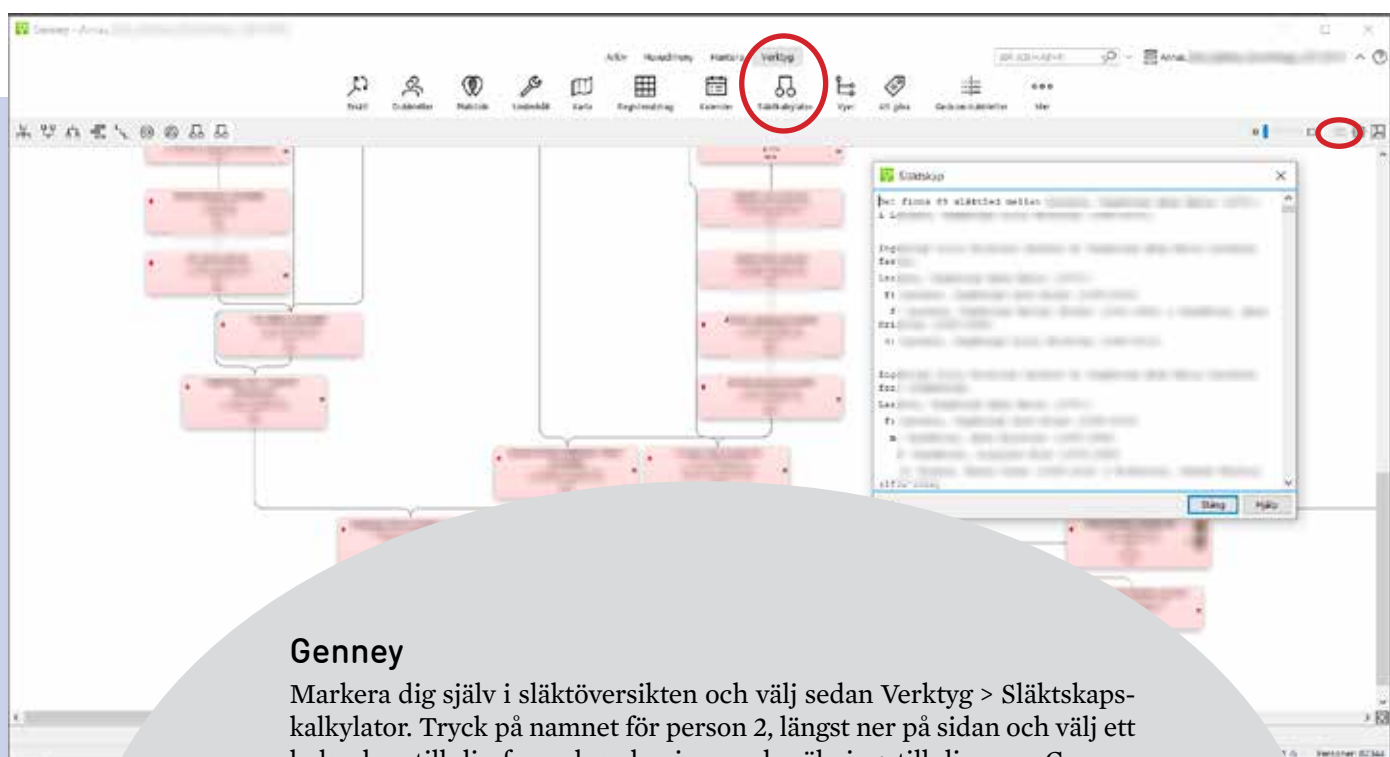
Foto: Hans Bjerneröik

Peter Sjölund föreläser om DNA.

Se släktskap med dig själv

Släktforskningsprogrammen hjälper dig att räkna ut hur många gånger du är släkt med dig själv.

Genney

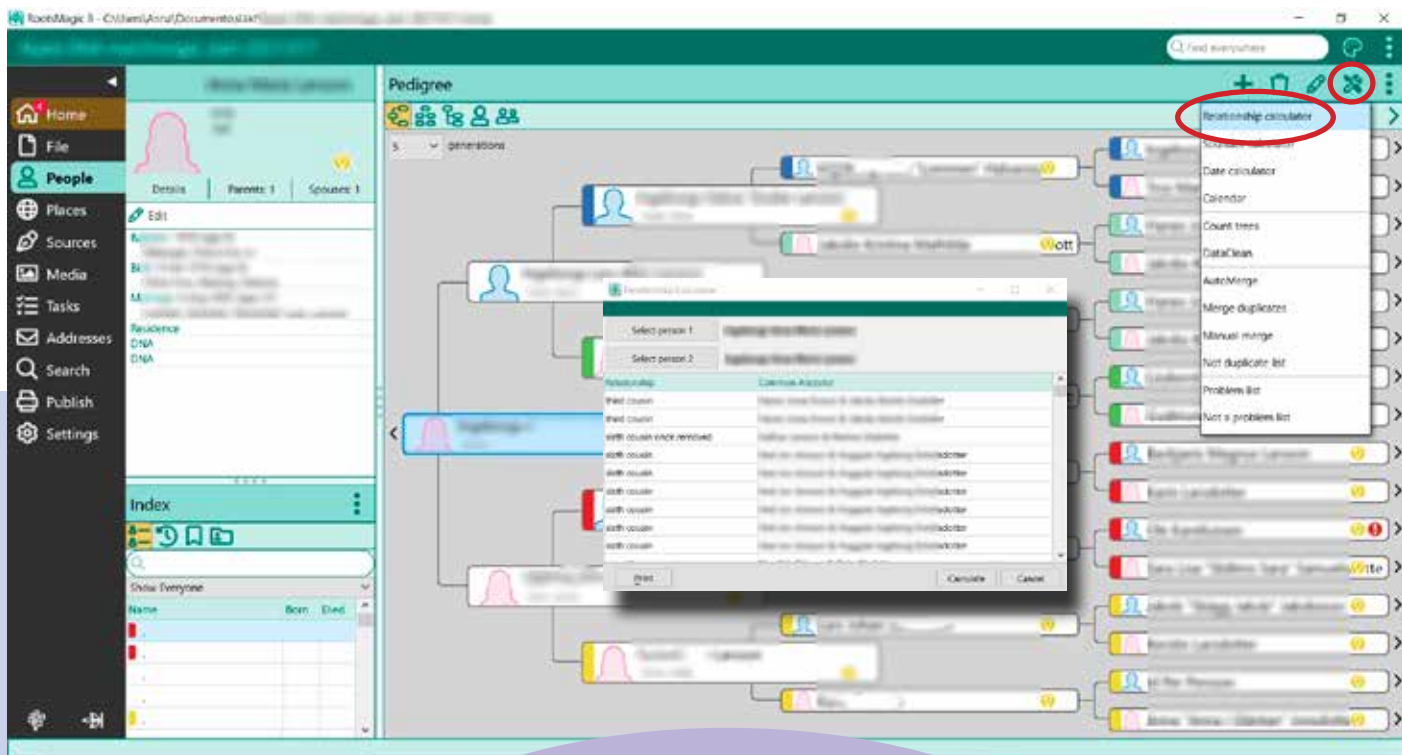
Markera dig själv i släktöversikten och välj sedan Verktyg > Släktskapskalkylator. Tryck på namnet för person 2, längst ner på sidan och välj ett helsyskon till din far, och sedan i en ny beräkning, till din mor. Genney kan inte räkna ut flera släktskap mellan dig själv, syskon eller föräldrar.

Genney visar de olika släktskapen grafiskt, vilket kan ge en mycket god översikt om det bara gäller några få släktskap. När man är släkt väldigt många gånger blir det rörigt och svårt att se. Då kan man klicka på de tre vågräta strecken uppe till höger i rutan för att visa släktskap i text. Direkt på första raden står det hur många gånger de två personerna är släkt. Det är bara att fortsätta läsa i textdokumentet om man vill veta mer om hur de olika släktskapen ser ut.

Om du lägger ihop antal gånger du är släkt med en moster/morbror och en faster/farbror får du fram ungefär hur många gånger du är släkt med dig själv. Du bör också kontrollera hur många gånger dina föräldrar är släkt med varandra och lägga till den summan.

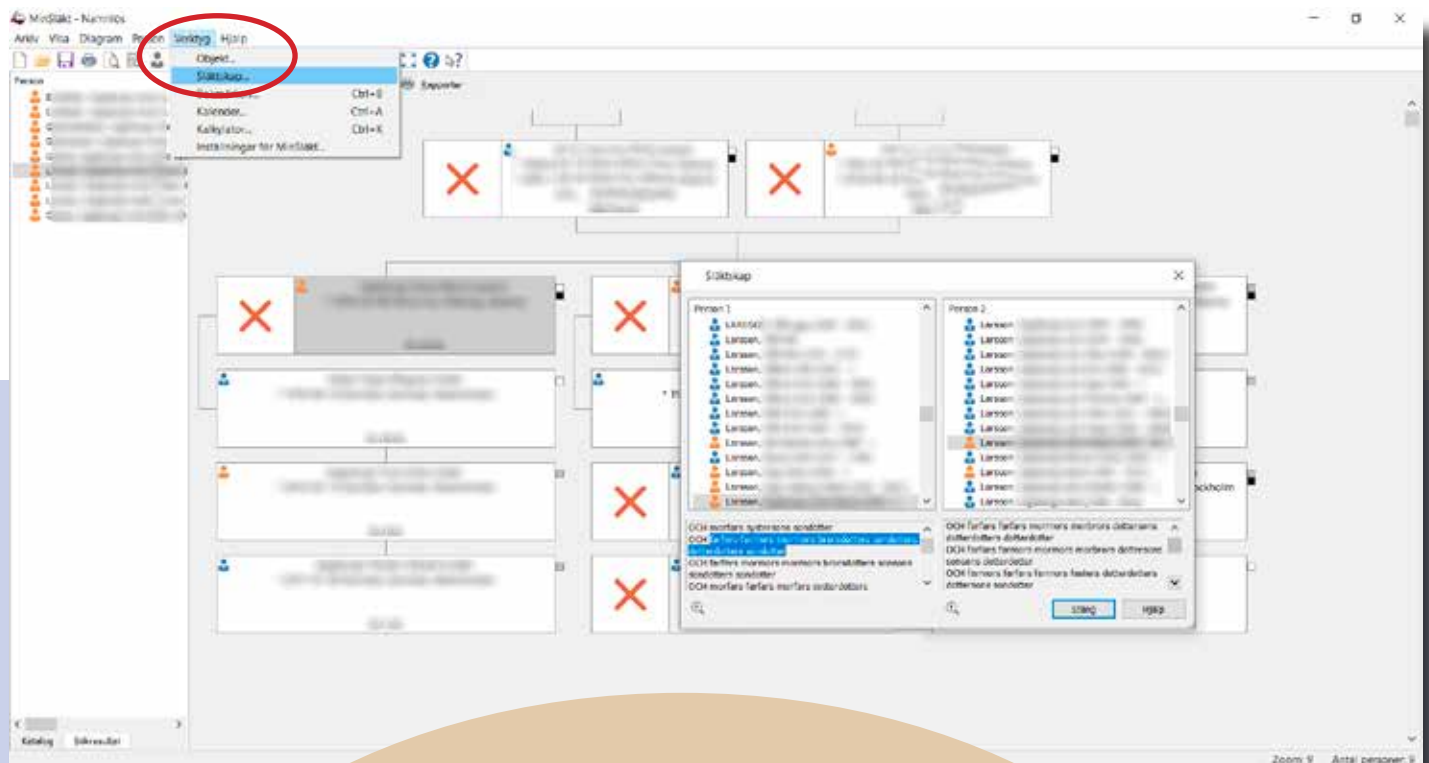

RootsMagic

Markera dig själv i släktöversikten och välj Tools > Relationship calculator. Väl person 2, dig själv igen, och tryck Calculate. En lista visar direkt de olika släktskapen du har med dig själv. Om du har många släktskap kan det vara svårt att se antalet. Välj då Print så ser du direkt i förhandsvisningen hur många släktskap det är eftersom de numreras inför utskrift.

Min Släkt

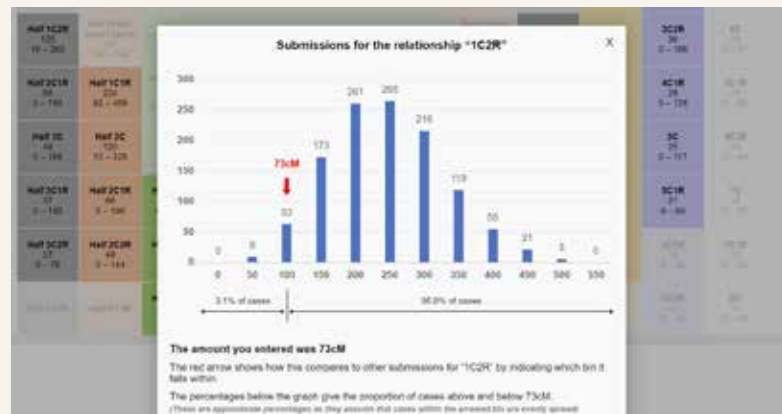
Markera dig själv i släktöversikten och välj Verktyg > Släktskap. Tryck på namnet för person 2, till höger, och välj ett helsyskon till din far, och sedan i en ny beräkning, till din mor. Min Släkt kan inte räkna ut flera släktskap mellan dig själv, syskon eller föräldrar.

Min Släkt visar genast släktskapen längst ner i rutan för Släktskap. Om de är många är det enklast att kopiera och klistra in listan i Word eller Excel för att automatiskt kunna räkna antal rader och därmed antal släktskap. Släktskapslistan känns lätt rörig eftersom programmet skriver ut alla släktskap i formen "farfars morfars morfars morbrors sonsons dotterdotter".

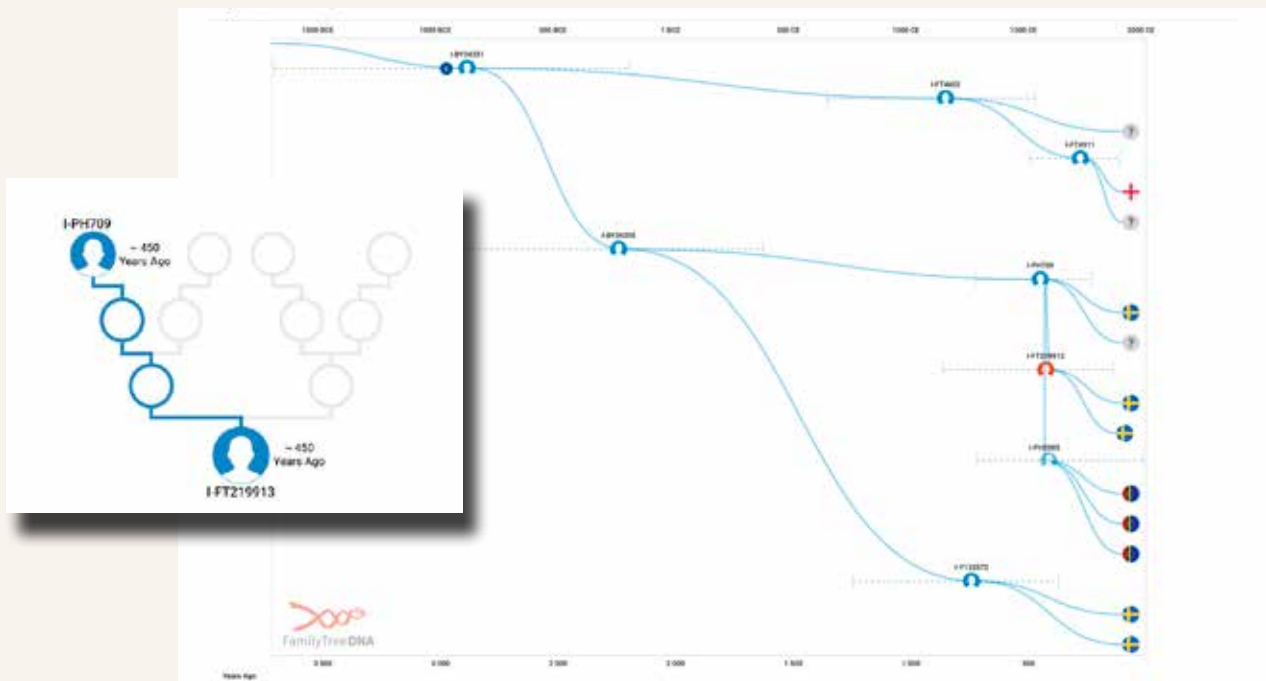
Om man väljer förstoringsglasets längst ner i rutan får man upp en detaljerad beskrivning av varje släktskap som hittats.

Släktskap		Shared cM Project		Ashkenazic Shared DNA Survey Båda testade med 100% judisk bakgrund	
		Medel cM	Min-Max cM	Medel cM	Min-Max cM
Föräldrar		3485	2376-3720	3505	3461-3730
Syskon		2613	1613-3488	2662	2206-3037
Kusiner	1C	866	396-1397	927	54-1610
Tremänningar	2C	229	41-592	280	7-698
Fyrmänningar	3C	73	0-234	121	0-315
Femmänningar	4C	35	0-139	61	0-664
Sexmänningar	5C	25	0-117	46	0-169
sjumänningar	6C	18	0-71	44	0-110

Jämförelse mellan mängd delat DNA för några släktskap i cM Project Tool och Ashkenazic Shared DNA Survey.

En röd pil visar var ditt ifyllda värde hör hemma i histogrammet för valt släktskap i cM Project Tool.

Time Tree hos FamilyTreeDNA Discover visar hur din haplogrupp har utvecklats genom historien.

DNA-krönika

ANCESTRY SLÄPpte för en tid sedan *Side view*, en möjlighet att se det etniska resultatet uppdelat på två föräldrar. DNAPainter ger nu möjligheten att ladda hem resultatet och importera det till en kromosommålning. Så även om Ancestry inte ger användaren möjlighet att se vilka segment man delar med sina träffar i en kromosomvisare, kan man se några specifika segment som man kanske delar med några träffar, till exempel ett finskt segment. Om man har testat sig hos flera aktörer kan man importera de etniska resultaten från alla till en fil hos DNAPainter och jämföra resultaten.

Den stora nyheten hos Ancestry som vi väntat på har släppts till vissa kunder alldeles nyss. I träfflistan anges nu automatiskt om DNA-träffen är på mammas eller pappas sida! Eller förälder 1 och förälder 2, beroende på vilken information man själv lagt in i systemet. Om funktionen delar upp träffarna korrekt kommer det att vara till stor hjälp när användaren försöker identifiera vilket släktskap som finns till DNA-träffen.

Ett av de bästa hjälpmedlen för att se vilka släktskap som är möjliga mellan två DNA-träffar är DNAPainters *cM Project Tool*. Man skriver bara in andel delat DNA och får snabbt upp en grafisk bild över de olika möjliga släktskapen. Nytt är att en röd pil visar var det värde man fyllt i hör hemma i histogrammet för valt släktskap. Man får även information om hur många procent som är

under eller över ifyllt värde. Men verktyget fungerar inte så bra om man har endogami eller många anförluster bland sina anor.

Lara Diamond samlar in information om judiska släktskap via *Ashkenazic Shared DNA Survey*, www.laragenealogy.blogspot.com. Det är perfekt för de som har judiskt påbrå, men resultatet kan vara en hjälp för alla, oavsett härkomst, som har endogami bland anorna. Och om du har judiskt påbrå kan du hjälpa till genom att skicka in dina uppgifter till Lara.

Enligt *cM Project Tool* delar fyrmänningar (3C) i medel 73 cM, medan någon med 100 % judiskt påbrå i medel delar 113 cM med en fyrmänning, enligt *Ashkenazic Shared DNA Survey*.

Ancestrys beräkningssystem Timber kan ta bort en del av påverkan från endogami, även FTDNA justerar släktskapsberäkningen för testade med endogami. MyHeritage ska vara särskilt duktiga på att räkna bort påverkan av judiskt ursprung på mängd delat DNA mellan träffarna. Bolagen försöker justera släktskapsberäkningarna, men det är bara du som kan kontrollera kända släktskap och se hur bra de lyckas med just din släkt.

FamilyTreeDNA lanserade i somras det nya verktyget Discover, <https://discover.familytreedna.com>, där man kan se mer information om yDNA-haplogrupper. En nyinförd funktion på denna sida är *Time Tree* där man får en bra överblick över när de olika kvistarna uppstod. ▣

Jakten på barnhusba

En och annan upp-täcker att de här-stammar från ett utackorderat barnhusbarn. Går det att hitta föräldrarna? Låt oss göra ett försök!

Bonden Daniel Danielsson och hans hustru Barbro Eriksdotter i den lilla byn Flynn i Ramsese socken i Ångermanland hade inga barn. Det var inte så konstigt. De hade gift sig 1798 när han var 32 år och hon 52. Ytterligare 15 år hade gått när makarna bestämde sig för att anta ett fosterbarn från barnhuset.

Omvälvande flytt

Sommaren 1813 anlände åttaåriga Sophia Christina Marschall från Stockholm till sina fosterföräldrar i det norrländska inlandet. Hur omvälvande den flykten måste ha varit är nog svårt att föreställa sig. Men med tiden rotade hon sig synbarligen i den nya miljön. Sophia Christina gifte sig 1831 med en torpare och fick många barn.

Släktforskarens utmaning blir att försöka spåra hennes ursprung.

Första steget är att undersöka vilka uppgifter som går att finna i kyrkböckerna i Ramsese. Som vuxen kallas hon ofta bara Sophia Marschall och anges född 1805, men följer vi henne bakåt i längderna är hon noterad som född 2 mars 1805 och kommen »frå Stora Barnhuset» med »N:o 1950», det sista sannolikt hennes nummer på barnhuset. Följer vi henne istället framåt i tiden dyker också en födelseort upp: Stockholm.

Uppgifterna så här långt får oss att

anta att hon var utlämnad från Allmänna barnhuset i Stockholm (som tidigare kallades Stora barnhuset), vars arkiv delvis finns digitaliserat i ArkivDigital.

Barnhus-Sök

Sveriges Släktforskarförbund har en databas Barnhus-Sök på sin hemsida Rötter med uppgifter om barnhusbarn, men retligt för oss omfattar den bara åren 1713–1802. Sophia var ju född 1805. Annars hade den varit ett självklart nästa steg i sökandet.

Nu får vi istället försöka ta oss an Allmänna barnhusets rullor utan digitala register. Men det finns samtida handskrivna register.

I volymen *Register över utlämnade barn 1806–13* (D2FB:3) återfinns Sophia med det nummer som vi tidigare hittade i kyrkboken (1950). En sentida hjälpande hand har i volymen antecknat »serie 4» och »1812–13» med blyerts. Efter lite letande förstår vi att detta syftar på volymen *Rulla över barn ut- anför barnhuset 1812–13* (D2H:5). Där återfinns hon som nummer 1950: Sofia Christina Maschall, antagen 8 juli 1813 till underhåll, född den 2 mars 1805, ympad (mot smittkoppor), N:o 56, fadern avliden gardistkorpral, uppfost- ras av bonden Daniel Danielsson i Flynn i Ramsese socken och Västernorrland. Ett årligt underhåll om 8 riksdaler betalades ut till och med mars 1819, då hon som fjortonåring väl ansågs tillräckligt gammal för att försörja sig själv.

Här är hon angiven med ytterligare ett nummer (56), som var det hon hade som intagen på barnhuset. Hon återfinns i *Rulla över äldre barn 1811–15* (volym D2CA:5) med uppgiften att hon inskrevs den 31 mars 1813 och avgick den 8 juli som nr 1950.

Handlingarna

Nu kan vi gå vidare till de »handlingar» (bilagor) som finns till rullorna. Bland *Handlingar till rulla över äldre barn 1813* återfinns vi henne mycket riktigt

under nr 56, fast det kräver lite letande i volymen. Vi får veta att det var fattighusdirektionen i Hedvig Eleonora församling som ansökt om att det »fader- och moderlösa barnet» skulle tas in på barnhuset. Regementspastorn vid Kungliga Andra Gardet tillstyrkte, så att hon icke »måtte förgås i elände eller fördärvas utan nödig vård och uppfost- ran». Hon bodde i kvarteret Brännaren och hus nr 4 på Ladugårdslandet (dagens Östermalm). Ett tredje intyg upplyser att fadern, korpralen nr 60 Maschall vid Konungens Andra Garde och Andre Majorens kompani, hade omkommit genom en vådlig händelse.

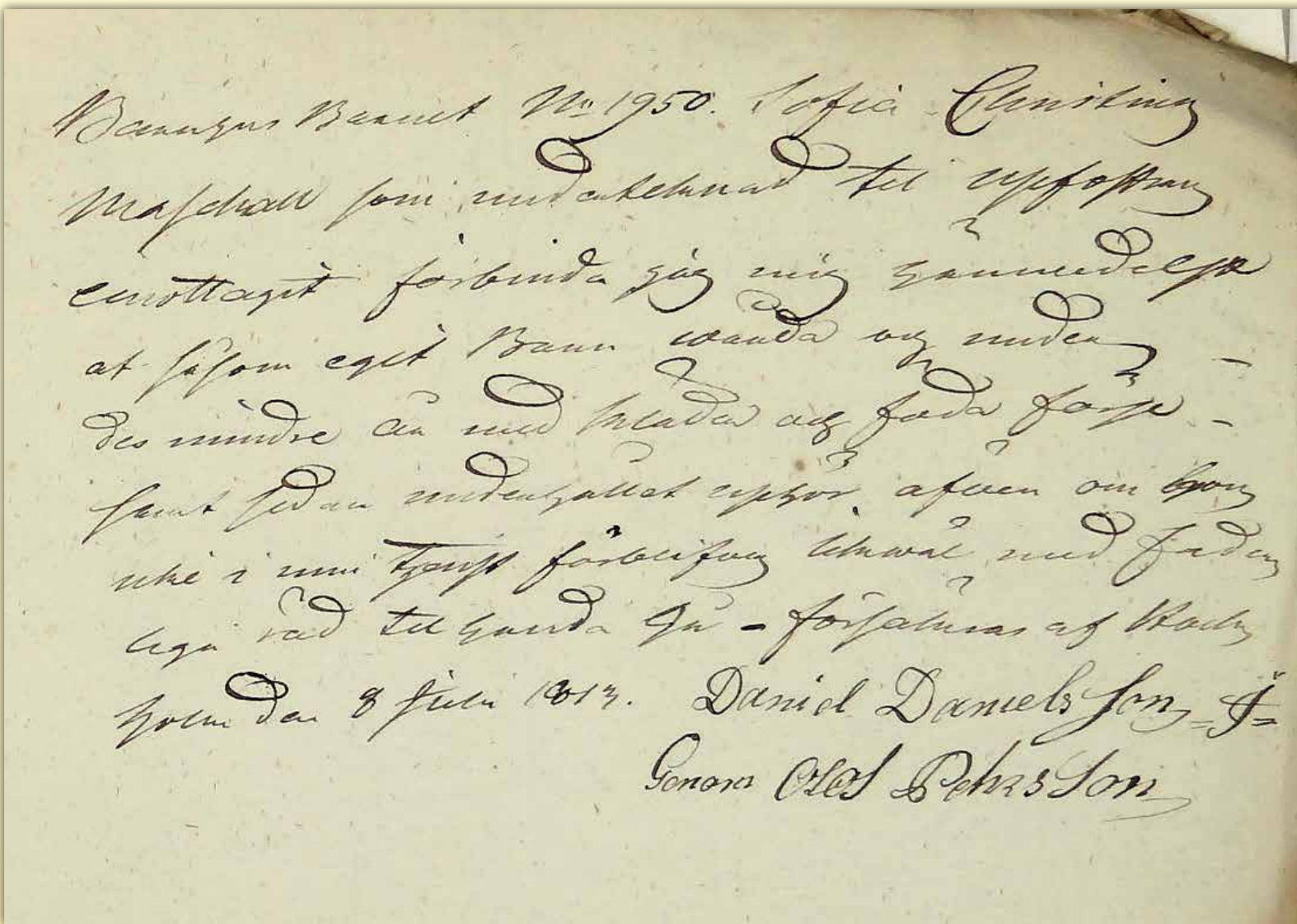
Med dessa uppgifter kan vi lokalisera hennes föräldrar i kyrkböckerna i Andra gardesregementet, som utgjorde en egen församling i slutet av 1700-talet och början av 1800-talet. Ett register finns till husförhörlängderna där vi hittar »Maschall Sophia Christ.» född 2 maj 1805 med en hänvisning till volym A:3 sid. 709. Där finns hon med föräldrarna, rustmästaren And. Maschall, född 21 augusti 1774 i Eksjö, och Anna Persdotter Öberg, född 11 december 1778 i Katarina församling (i Stockholm).

Föräldrarna dog

Andra gardesregementet upphörde 1809 som församling och blev istället Göta livgardes församling. Med hjälp av registret till husförhörlängderna återfinns familjen på sidan 124 i längden för åren 1811–20. Korpralen nr 60 Anders Machall »såges vara död» medan hustrun Anna Christina är antecknad som död 1812 och yngre dottern Catarina Antoinetta, född 1811, som död 1813, medan äldre dottern Sophia Christina var »på barnhuset».

Enligt dödboken avled modern den 21 september 1812 av rötfeber, 34 år gammal. Systemen dog den 3 mars 1813 av torsk. Bägge begravdes på Katarina kyrkogård. Vad som hände fadern är mer oklart, men det verkar sannolikt

Barnet Sofia Marschall

Dokumentet där bonden Daniel Danielsson förbinder sig att ta väl hand om Sophia Christina Maschall: »Att såsom eget barn vårda och under dess mindre år med kläder och föda förde samt sedan underhållet upphör även om hon icke i min tjänst förbliva likväl med faderliga råd tillhanda gå», undertecknat Stockholm den 8 juli 1813 Daniel Danielsson igenom Olof Persson. Så tydligen var Daniel Danielsson inte själv i Stockholm och hämtade flickan.

att han dog utkommenderad i det pågående kriget.

Ensam kvar blev Sophia Christina samtidigt som ett barnlöst par i Ångermanland väl började fundera på vem som kunde hjälpa dem på äldre dagar. Bland barnhusets *Handlingar till rulla över utlämnade barn 1813* (E5F:18) hit-

tar vi dokument som rör henne. Ett intyg från prästen i Ramsele att bonden Daniel Danielsson och hans hustru »äro ärliga och välmående», ett annat som berättar att Sophia Christina inte har någon venerisk sjukdom samt en handling där Daniel Danielsson förbinder sig att ta hand om Sophia Christina

och henne »såsom eget barn vårda och under dess mindre år med kläder och föda förse» samt bistå med faderliga råd också när hon blivit äldre.

Håkan Skogsjö

Anna, Ida och Anna-Stina, tre generationers kvinnor.

Släktforskning och det kvinnliga kulturarvet

Du kan ge liv åt släktforskningen och de kvinnliga släktingarna genom att även inkludera information om deras textilier när du berättar om släkten.

PÅ 1970-TALET sjöng sånggruppen Röda Bönor *Vad gjorde kvinnorna när männen skrev historia* och uppmärksammade problemet som fortfarande är aktuellt – historieskrivningen har dominerats av män och handlar om det som män genom tiderna varit intresserade av – krig, politik, jordbruk, industri och affärsverksamhet. Kvinnors liv och arbete har i stora delar varit osynligt där mäns framgångar, positioner och makt fått spegla verkligheten. Historikerna har inte brytt sig om vad kvinnor har utträttat och på så vis har det bekräftats i historieböckerna och i samhället i stort att kvinnors verksamheter har tillmätts lägre värde.

Historien sedd genom kvinnors liv hör således inte till vanligheterna. Alldeles särdeles tyst är det om så kallade vanliga kvinnors liv och gärningar. I historiska skildringar av landsbygdens liv och bondens arbete saknas beskrivningar av kvinnornas situation och förhållanden helt, trots att de varit en förutsättning för gårdens överlevnad. I bondesamhället var fram till mitten av 1800-talet produktionen

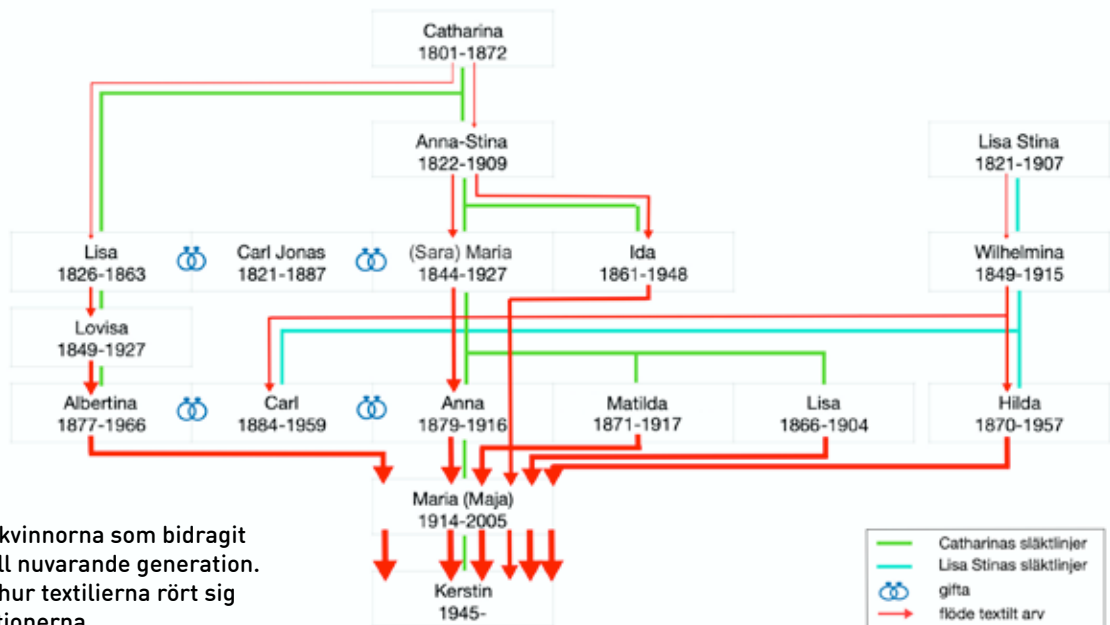
och vården av gårdens eller familjens textilier ett livsnödvändigt och specifikt kvinnligt kunskapsområde. En kvinna på en bondgård förväntades alltid ha något för händer. När bondhustrun inte arbetade med de sysslor hon ansvarade för på gården, ägnade hon sig åt att spinna, sticka, väva eller lappa och laga. Kvinnors textila arbete var viktigt för familjens och hemmets ekonomi; det reproduktiva (att laga, lappa och sy om), det produktiva (att sy och väva nytt) och det improduktiva men samtidigt förädlade (att brodera och att sy och väva för ögat vackra textilier).

I släktforskning beskriver vi ofta hur långt vi har nått med vår forskning, hur många namn och hur många generationer vi kartlagt och når i vissa delar både nivåerna tre och fyra, enligt Level-up Challenge (se Diskulogen nummer 137, sidorna 6–7). Vi granskar kyrkböcker, husförhörslängder, bouppteckningar, lantmåterihandlingar, kommunala protokoll, foton och kartor. Oftast kommer vi dock inte dit vi allra helst vill – att få personerna i familjehistorien att bli ”levande”, att

se hur de hade det och hur de levde. Det gäller att sätta samman alla data och all information och analysera och tolka det i ett släktsammanhang och i ett lokalhistoriskt perspektiv. Ett sätt för mig att levandegöra släkthistorien har varit att sätta in släktens kvinnor i ett textilhistoriskt sammanhang.

I min bok *Vävt och broderat under två sekler – Kvinnokraft och kvinnokultur* ryms tre perspektiv: Ett kvinnoperspektiv, ett släktperspektiv och ett textilperspektiv – insatt i ett lokalhistoriskt sammanhang i Småland.

Vad säger kvinnornas historia i en enskild släkt om den sätts in i ett större socialt och kulturellt sammanhang? Den lokala historien är inte intressant i sig utan får sitt värde genom att den förmedlar en bild av något mer generellt. En släkts kvinnohistoria kopplas samman med de textilier som tillverkats och använts i denna släkt och som utgör länkar från hustru till hustru, från mor till dotter, från dotter till dotter och dotterdotter och systرار emellan. Utifrån denna släkttedja betraktas det lokala samhälleliga och kulturella sammanhanget ur ett

Släkträd över kvinnorna som bidragit med textilier till nuvarande generation. Röd linje visar hur textilierna rört sig genom generationerna

mikrohistoriskt perspektiv och kan belysa det generella lokala historiska skeendet i den tidsperiod som omfattas och bli en pusselbit i det historiska minnet, det vill säga i de konkreta uppfattningar som människor har om det förflutna.

När vi söker våra rötter återvänder vi ofta till en landsbygdsmiljö någonstans i landet. Släktforskning är inte bara personer i tidigare generationer utan också tidigare boplatser/fastigheter, som vi får fram genom lantmäteriet och dess ägarlängder och kartor. Genom detta material kan vi se vem som är ägare idag och som varit det tidigare. Bebyggelsen, husformer och bostaden skapar ofta en miljö som sträcker sig ett par hundra år tillbaka i tiden och som visar var gångna generationer levde sitt liv i vardag och fest. Samma gårdsplan och boningshus används ännu och till viss del samma inventarier som tillverkats av min mormors mormor och brukats av min mormors mor, min mormor och min mor används än idag av mig, mina barn och barnbarn.

En släkt och dess kvinnor

En släkt kan beskrivas på många sätt. I släktforskningsprogrammen talar man om "centrumpersoner" kring

vilka släkträdets byggs upp, oftast släktens män. I den nämnda boken är utgångspunkten släktens kvinnor. Bokens kvinnoperspektiv är att textilerna härrör från kvinnor i samma släkt och ofta kvinnor i rakt nedstigande led. Alla kvinnor i boken är släkt på något sätt sinsemellan, även de "nya" hustrur som kommer in i släkten efterhand. Detta ger en tät släktsammanhållning under hela tidsperioden 1840–1970, en släktsammanhållning som efterhand tunnas ut när de äldre generationerna dör. Den sammanhållna släkten över generationerna och släktleden har medfört att arvsskiften har skett "fram och tillbaka" mellan kvinnorna, vilket gjort att textilierna (och andra släktföremål) samlats på gården Hagelsmo i stor utsträckning.

Hagelsmosamlingens textilier kommer från alla kvinnor i ovanstående släkträd. Anna Stina, Lisa, Lovisa, Maria, Albertina, Anna, Lisa, Mathilda, Maja och Ida är alla nära släkt och har alla anknytning till gården Hagelsmo och deras textilier har förvarats och bevarats på gården, oftast allt sedan dess tillverkning. Den vänstra släktlinjen är Hagelsmosläktens kvinnor med Lisa och Anna Stina och deras döttrar och dotterdöttrar. I den högra släktlinjen är det Wilhelmina

och dottern Hilda, som bidragit med textilier till barnbarnet och brorsdottern Maja.

Släkträdets beskriver Hagelsmosläkten med tonvikt på kvinnorna. Grön linje är kvinnolinjen för Hagelsmo, blå linje avser Nilsgärdegrenens anknytning till Hagelsmo. Ringarna symboliserar giftermålen för Lisa och Maria med Carl Jonas respektive Anna och Albertina med Carl. Röd linje visar hur textilierna rört sig genom generationerna och slutligen samlats hos släktlinjens yngsta kvinna, jag (bokens författare).

En beskrivning blir mer levande om man kan "se" personerna framför sig. Kläder och ansiktsuttryck ger historien liv. Under 1800-talets tidigare del var det ovanligt med kringresande fotografier och det var ett stort företag att ta sig till fotografen i närbelägen stad/samhälle. Från mitten av 1800-talet finns därför inga foton på släkten. I slutet av 1800-talet och början av 1900-talet verkar det varit vanligt att ta ateljéfoton och att dela ut dessa till vänner och bekantar. I många gamla hem finns fotoalbum från sekelskiftet 1800/1900 med tjocka hårda svartvita (eller sepiabruna) fotografier på uppsträckta män i kostym och välkammade finklädda kvinnor och barn

Foto: Christer Esberg

Duk i oblekt linne med broderier i vitt pärlgarn, broderat av Maria Landin.

poserade framför piedestaler eller stora palmer. Med allvarliga miner tittar man rakt in i kameran tagna av stundens allvar. Fotografering med egen kamera blev mer vanligt först en bit in på 1900-talet och ateljéfotona fick efterhand en annan karaktär. Privatfotona kring mitten av 1900-talet blev i större utsträckning en skildring av händelser med familj eller vänner i en något tillrättalagd fest eller vardagssituation.

Textilier som tidsdokument

Textilperspektivet används för att dokumentera, beskriva och analysera en bondesläkts textilier på en ordinär gård i Väre – textilier av det slag som funnits i många hem i denna trakt. Från dåtid till nutid genom en släkts textilier speglar en samhällsomvandling i en lokal kontext i en landsbygd som genomgått stora förändringar. Det som är speciellt med denna gårds och släkts textilier är variationen och omfattningen av textilier och textiliernas skick samt att de bevarats inom samma släkt. Det textila materialet är allt från brudlakan, handdukar och linnedukar från 1840-talet och framåt till kaffebordsdukar på 1970-talet, sängtextilier, förkläden, huvuddukar, silkescharletter, vävda tavlor, virkade

dukar, spetsar och sängöverkast, med mera. De flesta föremålen kan knytas till särskilda personer som vävt, sytt eller virkat dem och till bestämda tidsperioder när de tillverkats och använts.

Bondekvinnorna såg inte textilierna som folkkonst värda att bevaras för framtiden. För dem var det föremål för det dagliga livet i hushållet på gården utan tanke på dess möjliga framtida kulturella eller historiska värde. Textilierna var bruksföremål men blev också symboliska bärare av tid, möda, flit och drömmar. I äldre tiden när människor levde med knappa resurser och få ting omkring sig hade varje föremål stort värde. Tillhörigheter värdades för att hålla länge. Man visste vem som tillverkat föremålet. Genom att relationen mellan människor och ting byggdes upp under lång tid, ofta över flera generationer, ökade också deras emotionella värde. Ett lakan eller en duk var inte bara funktionella och vackra. De representerade också tradition, arv, minnen och tid. Idag har många textilsamlingar skingrats genom arv och försäljning. Intresset för gammaldags textilier har förändrats av olika skäl. Tidsandan har under de senaste hundra åren förändrat våra vanor, vårt bruk av textilier och våra arbetsförhållanden. Det

har i många bondehem länge funnits kvar en traditionell hemmatillverkning av vävda alster – långt, långt efter att industrin tagit över tillverkningen och nödvändigheten av hemtillverkningen försvunnit. Spåren av det förflutna finns i de gamla textilierna och andra föremål som bevarats i hemmen som värdefulla släktklenoder eller genom föremål som bara blivit kvarglömda rester från förr – ibland till försäljning på auktioner och loppmarknader. Spåren av det som varit krävs för att vi ska förstå det förflutna, men dessa spår måste också tolkas för att ges mening idag och kopplas samman med den tidsperiod då det tillverkats. På så sätt blir släktforskningen också mer levande.

Släktforskning med textilier

Det finns flera sätt att knyta ihop släktforskning med textilier, släktfoton och föremål. Under 1930-talet genomfördes en nationell textilinventering av vid den tiden gamla textilier. De textilier som ingick i inventeringen finns idag dokumenterade på läns museerna. Genom museets katalogisering och dokument från andra textil- och hantverksutställningar kunde jag spåra en del av textilierna i min samling. Jag kunde därigenom få

Vänster:
Duk vävd i 10 skafts dräll hellinne för 150 år sedan av Lisa Petersdotter.

Höger:
En rutig sjalett med monogram broderat i korsstyggn av Anna Stina Petersdotter.

kunskap om när en duk var vävd och genom släktforskningen får fram vem som då var husmor på gården och som hade vävt den.

Lisa Petersdotter föddes 1826, gifte sig 1847 och dog 1863. Bland de första dukar som den unga Lisa fick väva var stora vita linnedukar av hemodlat och hemspunnet lin. Om linet var växt och spunnet på hennes barndomshem i Asby Östregård eller i nya hemmet Hagelsmo är omöjligt att veta. Långdukarna är 4,5 till 5 meter långa och ganska smala (87 cm) och inte hopsydd. Från mitten och fram till slutet av 1800-talet användes sådana vita dukar vid bjudningar på landsbygden. Fortfarande glänser linnen i dessa dukar som silke mer än 150 år efter tillverkningen.

Det behöver inte bara vara antika föremål som kopplas till släktforskningen, det räcker att man kanske minns vem som tillverkat det eller har ett foto där det finns med. En duk från 1970-talet är idag inte så gammal men likväl har den betydelse för kommande generationer om den kopplas till den kvinna i släktlinjen som broderat den. För framtiden är den också en dokumentation av vad som var modernt material

och mönster vid denna tidpunkt. Därför är det viktigt att man också dokumenterar det man själv kommer ihåg.

Äldre föremål kan ha speciella kännetecken eller märkningar som gör dem både särskilt intressanta och som hjälper till i identifieringen och tidsbestämningen. I min textilsamling finns en rutig sjalett broderad i korsstyggn med initialerna AS PD som ska uttydas Anna Stina Petersdotter. I släktträdet finns en av anmödrarna med detta namn, född 1822 i Asby Östregård, boende under större delen av sin livstid i Näsby Jakobsgård. När hon dog 1909 fanns ingen uppräknig av gångkläder i bouppteckningen som det gjorde när hennes syster Lisa dog 1863. På så sätt är det svårare att säga vilka textilier Anna Stina efterlämnade men enligt muntliga berättelser (och textilinventeringen på 1930-talet) vet vi att denna sjalett ärvdes av hennes dotter Maria och därefter av Marias barnbarn och till slut av mig. Sjaletten säger också i sin vävnad mycket om den tid då Anna Stina levde. Den är hemvävd och har den speciella rutningen som kallas "helg och söcken" och som jag också funnit i en textilsamling i hembygdsgården i den by där Anna Stina levde.

Textilier som haft ett stort affektionsvärde har man oftast varit mycket rädd om och inte använt alls eller bara vid alldeles speciella tillfällen. Detta gäller i hög grad brudlakan som ofta ser ut att vara använda bara en gång i livet. I Hagelsmosamlingen finns flera brudlakan från 1800-talets mitt och senare. Brudlakan är oftast utsmyckade med monogram och därför lätta att knyta till en bestämd brud.

I bouppteckningarna kan man utläsa både en gårds välstånd, familjens storlek och tidsandan liksom samhällets krav på dokumentation och redovisning vid dödsfall. Fram till på 1960-talet var bouppteckningarna noggranna som ett slags "bokslut" över vad man åstadkommit i livet. Idag är bouppteckningarna inte lika användbara om man vill spåra föremål – de är oftast bara en ytterst summarisk redovisning av boets ekonomiska värde.

Gamla fotoalbum är en guldgruva för släktforskare. För mig blev det ännu mer intressant att knyta ihop släktens historia med mina textilier när jag fann ett tjockt brunt foto med ovan nämnda Anna Stina, hennes dotter Ida och dotterdottern Anna, min

Foto: Christer Esberg

Brudlakan av hemspunnet lingarn, hemvävt och broderat med lingarn med monogrammet AK vilket står för Anna Karlsdotter. Hon vigdes med Karl Landin den 24 juni 1911.

mormor. Anna (längst till vänster) bär ett av de förkläden som ingår i förklädessamlingen. Förklädet är vävt i bomull med bård i opphämta. Vitt mönster i tärningsväv med tvistinslag. För den som själv inte är vävkunnig men vill veta mer om vävsätt och material kan man kontakta den lokala hemslöjdsföreningen eller museet, som om de inte själva kan svara, hänvisar till andra vävkunniga personer.

Från Småland finns ingen tidigare dokumentation av kvinnor och deras textilier. Jag har inspirerats av Gertrud Ingers bok *Gästgivardottrarna i Everlöv* (1974) med en omfattande skildring både av personerna, textilierna och den kulturella omgivningen. En bok i samma anda är Carina Sigebo Roswalls *En kvinnas byrålåda* (2009). Även där finns släktens kvinnors historia. Miljön i båda dessa böcker är Skåne och Blekinge.

På samma sätt kan man knyta samman släkthistorien med andra föremål än textilierna som finns i släkten eller som man ärvt. Kanske hittar du namnteckningar eller inskriptioner, kanske minns du mors eller mormors berättelser. Det kan handla om morfars gamla bibel som är vackert in-

bunden av hans far som var utbildad till bokbindare i mitten av 1800-talet. Kanske vet någon i släkten mer om hur livet var för denna 1800-talsman, var han bodde och arbetade med, foton på honom och hans familj. Det är ett sätt att ge släktforskningen liv. Ett annat är att ta vara på släktens muntliga historier, exempelvis om hur mormors far fick den blåmönstrade fajansservisen som gåva när han som kyrkvård under 1870-talet köpte nattvardsvin i delikatessaffären Lindgren & Brandt i Växjö. Sanna historier eller ej – bevara historierna, sök de fakta som finns och bind dem samman med personerna i släkten så blir det levande person- och tidsskildringar.

Att få reda på sin släkts historia är ett sätt att försöka komma underfund med vem man själv är och se sig själv i ett sammanhang sammanlänkat med de föremål man har från gamla tider. Det ger en mer levande bild av föregående generationer och gör föremålen mer värdefulla. Det roliga är att släktforskning inte har något slut – man kan alltid komma vidare, längre bort i tiden och/eller med mer fördjupad kunskap i närliggande tid. ▣

Litteratur:

Daldräll av Anna Thomasson & Elisabeth Andersson

Gamla svenska vävnader från norr till söder omkring 1850–1950 av Doris Wiklund

Gamla vävnader och deras mönster av Maria Collin

Nya vävar klassiska mönster i ny form av Birgitta Bengtsson Björk

Praktisk vävbok av Nina von Engeström

Stora vävboken av Laila Lundell & Elisabeth Windesjö

Svenska mönster för konstväfnader och broderier av Jakob Kulle

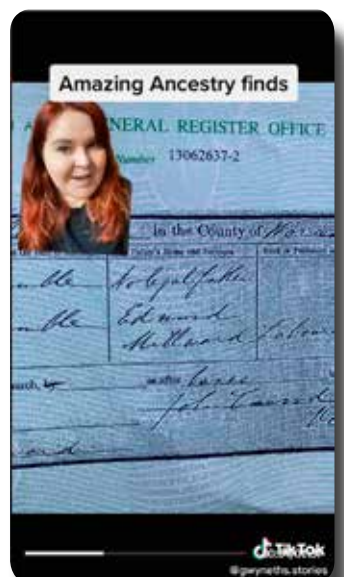
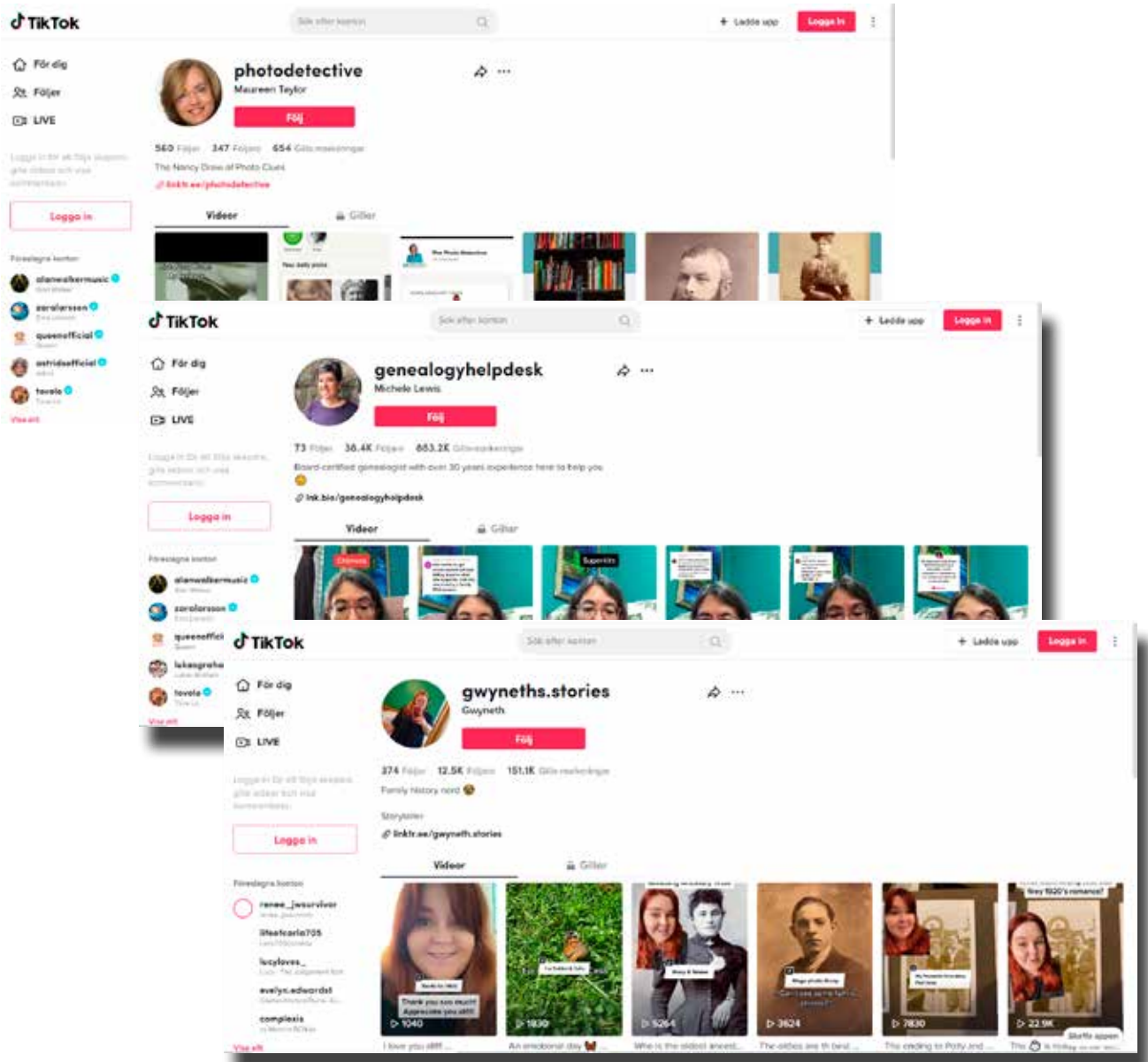
Ur textilkonstens historia av Agnes Geijer

Varp och inslag bindningslära av Mariana Eriksson

Vävt och broderat under två sekler – Kvinnokraft och kvinnokultur av Kerstin Gynnerstedt

Älskade trasmattor att väva som förr av Ann-Kristin Hallgren

TikTok för släktforskare

TIK TOK är den ledande plattformen för korta mobilvideor. Det är en social media plattform för att skapa, dela och upptäcka korta videor. TikTok är lättanvänt och det är enkelt att dela sitt innehåll, även till andra plattformar. Deras mål är att inspirera kreativitet och skänka glädje.

Facebook och Youtube är de absolut största plattformarna, men på tredje plats ligger Instagram, tätt följt av TikTok.

Start

TikTok släpptes i slutet av 2016 av det kinesiska bolaget ByteDance. Den kinesiska versionen av appen heter Douyin. Musical.ly var en populär app för korta musikvideor på 15 sekunder, ofta med läpp-synk. De hade över 100 miljoner användare när de togs över av ByteDance 2018 och allt innehåll och alla användare flyttades över till TikTok.

Användare

TikTok har hittills laddats ner av drygt 3 miljarder användare. TikTok finns i över 150 länder och 35 språk. Ungefär 60 % av användarna är 16–24 år. Endast några få procent är över 65 år.

TikToks popularitet ökar hela tiden. Kändisar hjälper till genom att använda TikTok och berätta om det

på andra plattformar, TikTok ordnar lokala tävlingar så att mer lokalt material skapas för många områden i världen, det är mycket enkelt att skapa och dela en video och det tar inte så mycket tid i anspråk då man enbart skapar korta videor.

Innehåll

Man loggar in och skapar enkelt ett konto via Facebook, Instagram, Twitter eller ett mejlkonto. Då kan man följa, gilla och lämna kommentarer på videor. Videorna är filmade i stående format, och man bläddrar mellan dem genom att skrolla upp och ner.

Man kan spela in en video och sedan välja musik och lägga till tal/röst. Man kan göra mycket roligt i appen som erbjuder många olika ljud och musikklipp samt filter och specialeffekter. Och det är enkelt att lägga till videor från mobiltelefonen.

TikTok-kontot är automatiskt publicerat, men det går att ändra till privat. Endast godkända användare kan då se dina videor, men profilen är fortfarande publik.

Utmärkande för TikTok är de korta videoklippen. Från början kunde man bara lägga upp klipp som var 15 sekunder långa. Nu är många videor 2–3 minuter. Från och med 2022 kan videorna vara upp till 10 minuter långa.

Det går att ladda upp långa videor om de spelats in utanför appen.

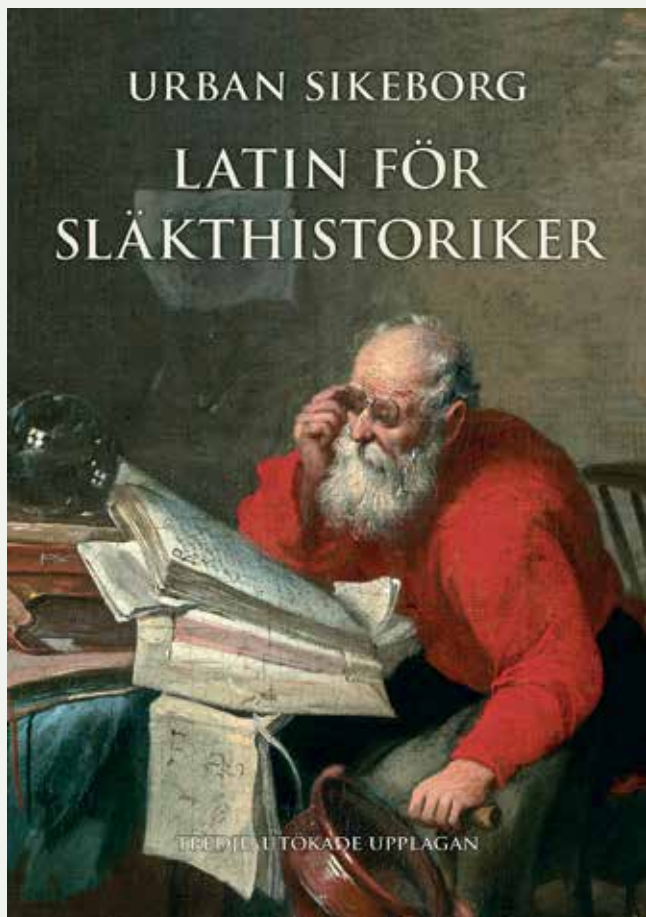
Släktforskning

TikTok kan vara en bra plattform för att dela med sig av sina släktforskningsresultat, särskilt till den yngre generationen. Det är lätt att ta till sig informationen och det är inte ett så stort jobb att skapa en kort filmsnutt.

Ancestry har en funktion för att automatiskt göra korta släktpresentationer där man enkelt kan lägga till foton och dokument man laddat upp eller hittat hos Ancestry. Tyvärr är det för tillfället lite krångligt att exportera informationen från deras webbplats. Men det är något de jobbar med och då kan man enkelt göra en presentation där, exportera den för att sedan importera till TikTok och göra de sista justeringarna innan man publicerar inlägget.

Hitta släktforskningsinnehåll genom att söka på ”TikTok släktforskning” eller liknande i en webbläsare. Några skapare med intressant släktforskningsinnehåll på TikTok är Gwyneths.Stories, genealogyhelpdesk och photodetective.

Du kan gå in på webbplatsen tiktok.com för att börja titta på videor direkt, men du behöver logga in för att följa skapare, gilla videor och visa kommentarer. ▣

Populär latinordbok i ny utökad upplaga

Latin för släkthistoriker

Författare: Urban Sikeborg

Våra historiska källor är späckade med latinska ord och uttryck. Inte minst förkortningar, sjukdomsnamn och släktförhållanden kunde beskrivas med ord ur de lärdas språk, latin.

Latin för släkthistoriker förklarar ett stort antal begrepp från nylatinets guldålder och är särskilt anpassad för forskare utan förkunskaper i latin.

Den nya utgåvan har utökats rejält från 114 till 424 sidor. Bland annat har närmare 900 latinska sjukdomsnamn tillkommit, samt ett kapitel om 1600- och 1700-talets latinska titlar som delade in människor utifrån börd, social ställning och kön.

Säg det med en pin!

Visa vad du står för med en släktforskarpin eller tygkasse. Finns i flera olika varianter – läs mer om dem i Rötterbokhandeln.

KASSAR

- ✓ Tygkasse Jag älskar släktforskning
- ✓ Tygkasse logga
- ✓ Tygkasse vit
- ✓ Hopvikbar shoppingkasse

PINS

- ✓ Jag älskar släktforskning
- ✓ Släktforskare
- ✓ Jag är en stolt släktforskare

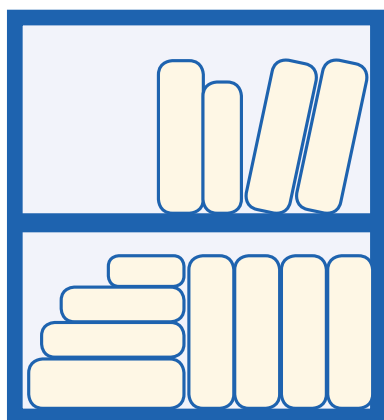
Gretlanda och Hjelmstedts – Emigranter, dödsfångar och Gretlandabor
Andreas Jansson
Inbunden, 223 sidor
ISBN 9789198534931
300 kronor + porto
andreas.j@nsson.nu

Gretlanda är en liten by i Rångedala, Västergötland. I en av gårdarna bor Hjördis Hjelmstedt (f. 1932) och det är hennes berättelser från barn- och ungdomsår som utgör bokens startpunkt. Hjördis förfader Per Blomberg var en av ledarna i det hofmanska upproret 1766. Kartografen Kettel Classon Felterus bodde på platsen i mitten av 1600-talet, vilket syns bland ärendena i domboken. Byns gårdar, från cirka 1800 till nutid, beskrivs på 40 sidor med bilder och text. Boken rymmer ett stort antal foton samt kartor.

Drömmarnas vind
Ingela E Larsson
Inbunden, 168 sidor
ISBN 9789152738429
250 kronor + porto
Ingela.e.larsson@gmail.com

Denna släkt- och hembygdssaga är baserad på verkliga händelser och människor. Vissa företeelser har ändrats och andra har tillkommit av dramaturgiska skäl. Tiden är 1800-tal och platsen Stora Brödhult i nordvästra Blekinge. Det är en värld av mystik med ett myller av varelser. Huvudpersonen Elna Hansdotter levde ett långt liv, födde femton barn varav flera dog som spädbarn. Elna fann tröst och styrka genom sin tro på Gud. Fyra söner emigrerade och Amerikabreven ger en god insyn i livet där, både det familjebundna och i samhället.

Nya böcker

Har du gett ut en bok med anknytning till släktforskning? Har du nyss läst en intressant bok om släktforskning? Skicka gärna in tips till Diskulogen om nya (utgivna under de senaste två åren) böcker med anknytning till släktforskning så att fler medlemmar kan hitta dem. Skicka ditt tips till diskulogen@dis.se.

Ätten Estenberg
Marie Estenberg Andersson
Inbunden 530 sidor
ISBN 9789151907352
500 kronor
xmarie_andersson@yahoo.se

Släktkrönikan börjar med historien om hur bondesonen Per Olofsson från Edesta i Södermanland 1719 adlades med namnet Estenberg för att han troget tjänat riket och drottning Ulrika Eleonora under många år. Krönikan följer en manlig gren genom ätten med fokus på Carl Christian Estenbergs liv och leverne. Han var prästen som som vandrade till och från Jerusalem för sin starka tros skull. När han efter många vedermödor slutligen lämnar jordelivet har läsaren genom efterlämnade brev, en utförlig resejournal och dagboksanteckningar kunnat lära känna både hans föräldrar Per och Gustava, honom själv samt hans hustru Kerstin och sonen Christian.

Vävt och broderat under två sekler – kvinnokraft och kvinnokultur
Kerstin Gynnerstedt
Inbunden, 251 sidor
ISBN 9789189063297
280 kronor
www.carlssonbokforlag.se

Boken visar textilier som fanns i ett småländskt bondehem, hur de tillverkades och med vilka hjälpmedel. Ur släkthistorien träder generationer av kvinnor fram, från mitten av 1800-talet till 1970-talet. Att sitta vid vävstolen eller brodera vackra mönster var både livsnödvändigt och stunder för en behövlig "egen tid". Med nästan 200 bilder av allehanda textilier får läsaren ta del av kvinnornas och deras skapande. Textilierna analyseras utifrån när de gjordes, hur arbetet gick till, hur och när de användes samt vilket material som brukades.

1867 års Födelse- och Dop-Bok				för Mellby församling. 43			
Födelse- år, dag, månad, år	Dopelse- år, dag, månad, år	Kön	Dopnamn	Föräldrarnas		Baptiserad	Särskilda anteckningar
				namn, titel, yrke, nationalitet och kyrkmedlemskap, om tillämpligt; samt utbildning för ev. utövande (om af 1 föräldern)	Hemvist (om präst i kyrkligt-inkon)		
1867	1867	F	Pernilla	Pål Persson	Hanna Jönsdotter		Enkl. Pål Persson från Nävlinge uppgifven såsom fader.

Pernilla föddes den 1 februari 1867 och i födelseboken finns anteckningen: "Enkl. Pål Persson från Nävlinge uppgifven såsom fader".

Källa: Norra Mellby (L) Cl:4 (1863-1874) Bild 470 / Sida 43.

Morfar Per.

Okända faster Nelly

NÄR JAG pratade med moster Britta för en tid sedan, min enda släkting som är äldre än jag, berättade hon om en "faster Nelly", som hennes mor (min mormor) kallade henne och hon skulle vara syster till Brittans (och min mor Annas) morfar, Per Pålsson Edman, mormors far. Enligt min släktforskning hade "morfar Per" (som vi kallade honom) ingen syster, då hans mor dog i tyfus 14 dagar efter hans födelse.

Fadern Pål Persson gifte om sig efter ett antal år och fick två barn till, halvsyskon till mormors far, men de hette Hanna och Nils.

Enligt Britta var denna Nelly småskollärlarinna och när jag kontrollerade husförhörslängden, de åren då mormor var liten flicka, fanns mycket riktigt en Pernilla Pålsson småskollärlarinna på samma sida. Jag följde upp henne i födelseboken och se där – hon var oäkta dotter till pigan Hanna Andersdotter Ring och "Enkl. Pål Persson från Nävlinge uppgifven såsom fader"! Nelly är ett vanligt smeknamn

för Pernilla. Vilken nyhet, detta hade jag aldrig hört talas om under mitt 78-åriga liv. Och ändå började jag min släktforskning redan 1985. Trots att min mor ofta pratade om när hon var barn nämnde hon aldrig denna Pernilla. Tänk så viktigt det är att prata med våra äldre släktingar!

Pernilla Pålssons historia

Pål Persson föddes i Vanneberga, Vinslöv i januari 1833 och gifte sig med Hanna Jönsdotter, född i Nävlinge i oktober 1839. Vigseln skedde i Nävlinge 1863.

Den 18 april 1864 födde Hanna deras son Per och hon dog så sorgligt två veckor senare i tyfus. Var hon kanske svag efter förlossningen och därför extra mottaglig? Pål blir därför ensam med ett spädbarn.

Innan Pål gifte sig med Hanna var han dräng i Nävlinge nr 2. Där fanns två drängar, varav den ene var Pål och tre pigor, den ena var Sissa Jönsdotter född 1836 och syster till Hanna! Pål och Sissa följs sedan åt till Nävlinge

nr 4 och här kommer ännu en spekulation: är Sissa förtjust i Pål, de är ju också ganska jämgamla? När Pål blir änklings gissar jag att Sissa hjälper honom att ta hand om lille Per, sin systerson, trots att Pål roar sig med andra. När Pål gifter om sig dröjer det inte länge innan Sissa också gifter sig med en annan änklings, nämligen Johan Petter Bengtsson från Lommarp (som också blev änklings med två relativt små barn). De vigdes 1879 och Sissa flyttade till Lommarp. Eftersom Johan Petter Bengtsson var far till Hanna Johansdotter som Per senare gifte sig med blev Sissa både hans svärmor och hans moster.

Den 14 april 1872 lyser det för Pål och Johanna Olsdotter i Nävlinge nr 5 och bröllopet äger rum den 20 maj. Då är Johanna redan gravid och första barnet Hanna föddes den 24 september 1872. Några år senare föddes sonen Nils den 26 september 1876.

Men, Pål var ute på andra äventyr mellan 1864, då han blev änklings, och 1872, då han gifte sig igen. I Norra

Pernillas tjänstgöringsbok.

Pernilla med sin skolklass.

Mellby fanns en soldatdotter som hette Hanna Andersdotter Ring, henne träffar Pål och hon blir gravid. Den 1 februari 1867 föddes Pernilla och i födelseboken är antecknat "Enkl. Pål Persson från Näfvinge uppgifven såsom fader".

Hanna flyttade från föräldrahemmet Ringstorp, med sin dotter Pernilla, till Sandåkra i Norra Mellby 1874 och 1882, när Pernilla är 15 år, tar hon plats som piga i nr 5 Norra Mellby och hette då Pernilla Pålsson. Modern Hanna tog plats som piga på Maglö säteri 1878–1890. Hon flyttade en del som inhyst och så småningom till Pernilla i Harlösa där dottern arbetade som småskolläarinna.

Pernilla kom till Ry i Harlösa från Vinslöv 1893. Hon började sitt arbete som småskolläarinna 1899 i Harlösa Småskola.

I småskolan i Harlösa nr 19 bodde lärarinnan Pernilla med sin blinda mor tills modern dog i september 1908.

Pernilla bodde kvar där till juli 1927 då hon flyttade till Finja men kom till-

baka i september 1929 då hon köpte ett hus i Harlösa nr 48, som sedan kallades Solro och lät halvbrodern Per Pålsson Edman, som var änkling sedan 1901, bo där tillsammans med henne. I april 1935 flyttade båda till Finja och bodde i Kollinge.

Pernilla dog i Kollinge, Finja församling, i juli 1941 av ett organiskt hjärtfel som orsakas av problem med förbindelserna mellan förmak/kammare samt åderförkalkning i benen.

Vid sin död ägde Pernilla fastigheten Kollinge 1:76 B:328.

I oktober 1941 flyttade Per Pålsson Edman till Östra Sönnarslöv och bodde där hos sin dotter Anna och hennes man Nils (min mormor och morfar) till sin död 1952. ▣

Pernillas skola i Viken, Harlösa.

Per på Klockarebacken i Östra Sönnarslöv.

† Avlidna medlemmar

1255	Bengt Widov, Växjö
5604	Lars Ewers, Falsterbo
5646	Lennart Danielsson, Resele
6288	Kjell Andersson, Ludvika
6456	Henry Augustsson, Staffanstorp
7872	Sven Haage, Brunskog
9062	Per-Åke Sköld, Vålberg
12910	Thomas Fredén, Skövde
14250	Lizzie Ljungberg, Bjuv
15252	Anders Hermansson, Skellefteå
16077	Roger Lönnebjör, Dalby
19022	Tore Bengtsson, Sollentuna
19328	Birgitta Olsson, Sundsvall
19706	Birgitta Rudeskog, Skärholmen
19797	Eddy Widborg, Råå
20207	John Rosenörn Jensen, Gävle
21227	Adrian Ostlund, Woodland Maine
25855	Bernt Carlsson, Björnlunda
26519	Åke Lagerholm, Märsta
27757	Per Olof Sikström, Lidingö
27813	Anita Molander, Gävle
29881	Krister Evertsson, Broby
31600	Andreas Andersson, Helsingborg
33111	Ingrid Hirvonen, Karlstad
33883	Viola Lindholm, Söderbärke
33940	Rolf Berglund, Uppsala
36937	Filip Norman, Lidingö
38613	Bengt Ehrenberg, Karlskrona
40221	Viktor Augustsson, Ljungby
42531	Inger Klarin, Getinge
42943	Bengt Dahlbeck, Sollentuna
44206	Lars Lindgren, Växjö
51503	Bengt Nilsson, Staffanstorp
55047	Agneta Persson, Töreboda
59003	Bengt Rydberg, Uddevalla

Dela med dig av din kunskap!

Visste du att *krämare* betyder köpman och att *fläcktyfus* orsakas av en bakterie som överförs av klädlöss?

Dela med dig av ditt vetande i smått och stort och bidra till att göra Wiki-Rötter till det viktigaste uppslagsverket för såväl nybörjare som veteraner.

Hur går det till?

Gå in på wiki.rotter.se. Under rubriken "Skriv artiklar" (på förstasidan) finns en introduktion till hur man lämnar in sitt bidrag.

Var med och gör Wiki-Rötter till en verkligt interaktiv encyklopedi för oss släktforskare!

wiki.rotter.se

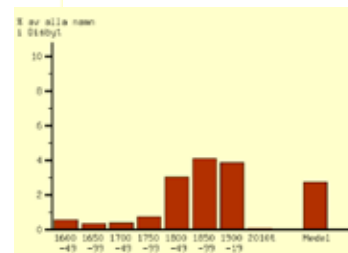
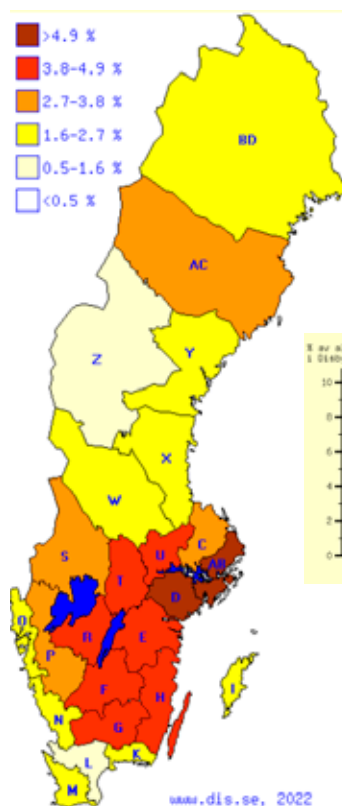
Discount

Discount är vår databas som visar hur vanligt ett för- eller efternamn har varit i gångna tider eller olika delar av landet.

DU KAN se hur vanligt ett för- eller efternamn varit i gångna tider. Du kan dels se hur vanligt namnet var under olika decennier mellan 1600 och 1919. Du kan också se hur vanligt namnet har varit i olika delar av Sverige.

Varje unik person räknas för det år som personen är född. De vanligaste namnen är normerade till nutida stavning.

Totalt sett omfattar databasen nästan 14 miljoner unika individer.

Historisk namnfrekvens för Gustav.

Mer information finns att läsa på Dis webbsida för Discount – www.dis.se/discount.

PLANTERA ETT SLÄKTTRÄD!

ArkivDigital är populärast bland släktforskare i Sverige.
Där finns det som behövs: källorna, registren och släktträdet.
Tjänsten är skapad av släktforskare i Sverige för släktforskare i Sverige.
Med ett abonnemang är du bara några knapptryck från att
plantera ett eget släktträd.

MEST KÄLLOR

ArkivDigital har Sveriges mest omfattande internetarkiv med digitaliserade originalkällor för släktforskare.

FLEST REGISTER

ArkivDigital har Sveriges största och mest användbara personregister som hjälper dig att hitta i källorna.

EGET SLÄKTTRÄD

I ArkivDigital skapar du ett eget släktträd och håller enkelt ordning på allt intressant du hittar.

UTFÖRLIG LÄROBOK

ArkivDigitals lärobok "Släktforskning på riktigt" är en pedagogisk vägledning till svensk släktforskning.

SKOGSJOMEDIA ALAND

Med ArkivDigitals nybörjarpaket är jakten på dina rötter snart igång!
Pris: 995 kronor, abonnemang ett kvartal och lärobok, inkl frakt och moms.

Läs mer på www.arkivdigital.se/nyborjarpaket

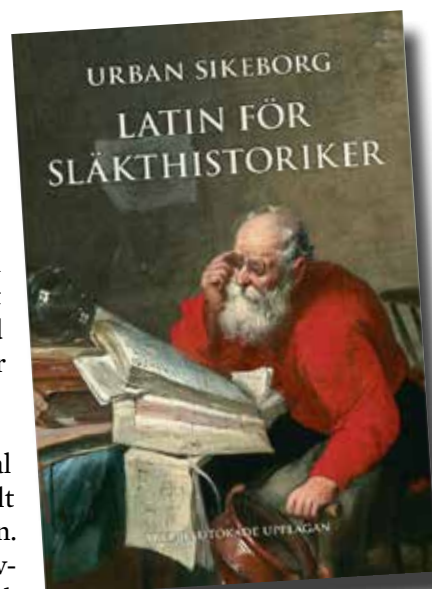

Latin för släkthistoriker

VÅRA HISTORISKA källor är späckade med latinska ord och uttryck som mendica, hora pomeridiana och coena Dominica. Långt in på 1700-talet var latinet det naturliga kommunikationsmedlet för många bildade svenskar, inte minst inom statskyrkan, naturvetenskaperna och juridiken. En utmaning är att många ord tillhör nylatinet, det levande latin som aktivt talades och skrevs från 1500-talet och framåt, ord som har fått nya betydelser eller är nybildningar som saknas i skollexikonens klassiska latin.

Latin för släkthistoriker förklarar ett stort antal begrepp från nylatinets guldålder och är särskilt anpassad för forskare utan förkunskaper i latin. Ordboken omfattar runt 10 500 ord, nylatinska stavningsvarianter, förkortningar, exempelfraser och latiniserade namn, som hämtats från handskrivna källor som kyrkböcker och rättegångsprotokoll och från tryckta verk inom skilda ämnen perioden 1520–1800. De många faktatexterna placerar latinska nyckelbegrepp i sitt sammanhang och ger inblickar i den svenska hederskulturen, religionens roll och tillämpningen av olika lagar. Bland nytillskotten i denna tredje utgåva ingår närmare 900 sjukdomsnamn från svenskt 1700-tal, med förklaringar. Den tredje upplagan har med detta utökats rejält från 114 till 424 sidor.

Titel: Latin för släkthistoriker
Författare: Urban Sikeborg
Omfång: 424 sidor
Bindning: Limmad bok
ISBN: 978-91-87676-84-0

Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Disgen Sverige

Peter Åberg	Stockholm	073-5157668		nilspeab@gmail.com
Stig Geber	Uttran	08-53030734	076-2482232	stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn		0707-828491	h-p.stuelten@outlook.com
Torgny Larsson	Malmö			larsson.torgny@gmail.com
Bengt Kjällerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Magnus Hellblom	Lund	0733-360102		magnus@hellblom.com
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Carl Strandberg	Lomma	070-5942775		carolus.strandberg@gmail.com
Sven Kylefors	Helsingborg	070-3297345		sven.kylefors@telia.com
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan		070-2320079	l.re@telia.com
Bengt Johansson	Östra Ljungby		070-6480711	bemagram@telia.com
Bo Lundgren	Nymölla	0735-288825		bo@elmedia.se
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		staffan@dis-syd.se
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Christina Claeson	Göteborg			ch_claeson@hotmail.com
Hans Nyman	Borås	0705-254075		hansnyman@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631kv		tomasgh@live.se
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Peter Tilly	Linköping	070-3660003		peter.tilly@telia.com
Birgitta Karlsson	Sturefors	013-52943	073-0945945	birgitta5karlsson@gmail.com
Arne Johansson	Södra Vi	076-1080029		anforskning@djursdala.net
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@gmail.com
Elisabeth Molin	Visby	0705-116292	0705-116292	elisabeth@imolin.se
Benny Olson	Klintehamn	0701-439407		olsonbenny@hotmail.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cgou99@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson.gavle@gmail.com
Staffan Bodén	Gnarp	070-5369583	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Tony Rodin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Örjan Öberg	Härnösand	070-6534127		orjan@bakskuru.se
Lennart Näslund	Helgum	076-8480114		lennart@hsn.nu
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	070-5125770	tommy.umea@gmail.com
Hans Fällman	Umeå	070-6912829		hansfallman@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Roknäs	070-6619907		curth.svedberg@gmail.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.wennberg@telia.com

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig att

- ha tagit en säkerhetskopia innan samtalet (e-posten)
- följa fadderns råd på egen risk
- ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen Finland

Henrik Mangs Vasa +358-500268361kv henrik.mangs@netikka.fi

Disgen Norge

Alf Christophersen Tvedestrand +47-37164209 alfchri@online.no

Disgen/Linux

Roy Johansson	Borås	033-7709522	0709-706170	roykleva@gotanet.com
---------------	-------	-------------	-------------	----------------------

Mac

Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630		kerstin.bjernevik@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Sven Olby	Västerås	021-20494	076-1091184	sven.olby@gmail.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	070-5315715		macnilla@telia.com

Min Släkt

Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg			crone.kjell@gmail.com
Annelie Lindgren Kedehag	Mölnlycke	0739-778388		petared@gmail.com
Bo Svartholm	Frösön	070-6276073		bo.svartholm@gmail.com

Holger

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	070-5112847		sven.olof.akerlund@gmail.com
--------------------	----------	-------------	--	------------------------------

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	070-2320079		l.re@telia.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	070-6303267		olle.olsson.gavle@gmail.com

OpenRGD

Carl-Johan Gustafsson	Nykvarn	08-55245912	0705875912	carl-johan.gustafsson@telia.com
Jan Lilliesköld	Sundsvall	070-5716694		jalill5255@gmail.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Donald Freij	Värnamo	0702-780885		donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm	0707-716906		bergstedtgunnar@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	070-2224857		hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	0708-652996		hakan@asmundsson.nu
Kent Hektor	Ystad	0707-530201		kent.hektor@outlook.com
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson.gavle@gmail.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	0723-628263		rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm	0707-716906		bergstedtgunnar@gmail.com
------------------	-----------	-------------	--	---------------------------

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping		013-104 204		dis_arkiv@dis.se
---	--	-------------	--	------------------

Dis styrelse från och med årsmötet den 12 mars 2022.

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
076-0852663,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 070-5698738,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Peter Åberg

Grändalsvägen 188,
117 69 Stockholm, 073-5157668,
nilspeab@gmail.com

Övriga ledamöter

Gunilla Jacobson

Ramsögatan 1,
257 31 Rydebäck, 0702-407057,
gunilla@buddies.dk

Bo Kleve

Solhaga 7,
582 46 Linköping,
bok+dis@klev.se

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B,
411 03 Göteborg,
ch_claeson@hotmail.com

Anders Lindberg

Luzernvägen 1 D, 227 38 Lund,
0708-397908,
aelindberg2004@yahoo.se

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
070-2191817,
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Kontaktperson: **Torgny Larsson**,
valberedning2022@dis.se

NORD

c/o Kassberg,
Drejarvägen 19,
961 40 Boden

ordf_nord@dis.se
www.dis-nord.se
Ordf: Vakant

MITT

c/o Lilliesköld,
Johannedalsv 150,
86337 Sundsvall

ordf_mitt@dis.se
www.dis-mitt.se
Ordf: Peter Johansson

BERGSLAGEN

c/o Strömberg,
Patentgatan 15 lgh 1103,
722 26 Västerås,
070-210 19 15

ordf_bergslagen@dis.se
www.dis-bergslagen.se
Ordf: Lars-Göran Nilsson

ÖST

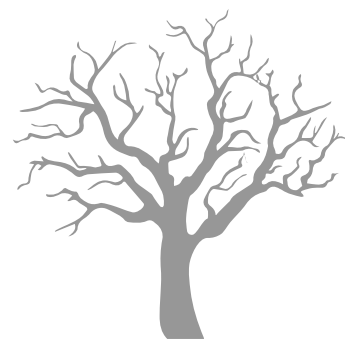
c/o Börje Olsson
Drevkroken 4
163 54 Spånga

ordf_ost@dis.se
www.dis-ost.se
Ordf: Vakant

Folke Aili
1932–2022

Dis-Nord

FOLKE AILI var den drivande kraften bakom bildandet av regionföreningen Dis-Nord 2004. Han var också vår förste ordförande. På grund av hälsoskäl blev dock Folkes tid i Dis-Nords styrelse kortvarig, men han arbetade idogt vidare för föreningen och deltog på många medlemsträffar och andra aktiviteter. Folke var alltid beredd på att hjälpa andra medlemmar och dela med sig av sin släktforskning. Han var även en del av valberedningen under en period.

Folke var bosatt i Skellefteå, men född och uppvuxen i den lilla byn

Vyöni i Tornedalen, Norrbotten. Vyöni ligger en knapp mil från finska gränsen, strax norr om polcirkeln. Han fokuserade sin släktforskning på sin mors och farmors sidor eftersom hans farfar var okänd. En gren av farmoderns anor går till Tyskland genom släkten Grape, som var bryggare i Lübeck i flera generationer på 1500- och 1600-talet. Arendt Grape blev brukspatron i Kengis på 1600-talet. Två andra grenar går till nuvarande Finland. Folkes mors anor kom också från nuvarande Finland, främst från Kolari församling.

Vila i frid.

FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32,
582 28 Linköping

ordf_filbyter@dis.se
www.dis-filbyter.se
Ordf: Vakant

VÄST

c/o Amberntsson,
Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
031-290186

ordf_vast@dis.se
www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

SMÅLAND

c/o Gröön,
Skälsbäck Norrgården 107,
570 72 Fagerhult

ordf_smaland@dis.se
www.dis-smaland.se
Ordf: Eva Gröön

SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund

ordf_syd@dis.se
www.dis-syd.se
Ordf: Viveca Kristiansen

Dis-Öst

DIS-ÖST BILDADES hösten 1988 på initiativ av Göran Tegnér. Föreningen stiftades 21 september 1988 i Mariahissen i Stockholm. 51 personer var närvarande då och 102 var anmälda som medlemmar. Idag har föreningen drygt 2600 medlemmar, som bor främst i Stockholms och Uppsala län.

Ur kalendariumet

Onsdagsföredragen är kostnadsfria och öppna för medlemmar i Dis-Öst. Under hösten 2022 kommer föredragen att ske digitalt via mötesverktyget Zoom.

Onsdag 5/10. 18:30-21:00

JORDBRUKETS UTVECKLING UNDER 1700- OCH 1800-TALENS SVERIGE.

Med särskild fokus på laga skiftet berättar docent Göran Ulväng för oss om jordbrukets utveckling under 1700- och 1800 talet. Vad var drivkrafterna och vilka var aktörerna bakom reformerna? Hur var förloppet och vad blev dess följder?

Onsdag 12/10. 18:30-21:00.

PRÄSTFRUNS ROLL I FÖRSAMLINGEN.

Prästfruns roll i församlingen har skiftat genom århundradena. Vi tänker ofta på henne som makens assistent, involverad i syföreningar och söndagsskolor, bullbakande och kafeserverande. Men så har det inte alltid sett ut. Präst och prästfru har samarbetat, men formerna har skiftat. Om detta handlar föredraget.

Birgitta Meurling är professor i etnologi vid Uppsala universitet. Hon disputerade 1996 på avhandlingen Sarons liljor? En etnologisk studie av prästfruars könskonstituering (Carlsson förlag). Hon är också tillsammans med Ulrika Lagerlöf Nilsson redaktör för antologin Vid hans sida: Svenska prästfruar under 250 år – ideal och verklighet (Artos, 2015).

Onsdag 19/10. 18:30-21:00.

FORSKA I FÄNGELSEARKIVEN.

Har du hittat dömda personer i din släktforskning, men inte vet hur du ska gå vidare för att hitta var de hamnade eller varför straffet blev som det blev? Katarina Kallings från fängelsemuseet i Gävle reder ut och förklarar

brotten och straffens historia, samt ger tips på hur du går vidare och letar efter dem i de digitaliserade fängelsearkiven.

Onsdag 26/10. 18:30-21:00.

RYSKA ANOR.

I presentationen "Svenskar i österled" hösten 2020 presenterades berättelsen om när sju syskon Ekvall, sex bröder och en syster, emigrerade från Sverige till Sankt Petersburg i Ryssland på 1870-talet. Vi fick följa syskonen och deras familjers liv i det nya landet, liksom uppbyggnaden av en fabriksrörelse fram till oktoberrevolutionen år 1917. Revolutionen ledde till att de syskon som fortfarande var i livet samt deras barn flydde ut ur landet. Här följer Kjell Petterssons fortsättning på historien och vad som hände under de första åren i Sverige efter flykten. Det handlar bland annat om två "affärer", en vapenaffär och en spionaffär. Materialet är så omfattande att presentationen omfattar två avsnitt, varav detta är det första.

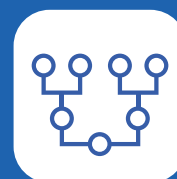
Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

POSTTIDNING

B

Ladda ner och köp Disgen 2021!

Gå till www.dis.se/disgen och ladda ner Disgen 2021.

Installera.

Starta programmet.

Köp Disgen 2021 via länken i hjälpmenyn.

Läs mer om nyheterna på Dis webbplats.

Se nyheterna i Disgen på Dis Youtubekanal "Föreningen Dis Video".

Se alltid till att du har en aktuell säkerhetskopia.